

Rijksbufferzones

Verleden, heden en toekomst

J.C.A.M. Bervaes

W. Kuindersma

J. Onderstal

Alterra-rapport 360

Alterra, Research Instituut voor de Groene Ruimte, Wageningen, 2001

REFERAAT

Bervaes, J.C.A.M., W. Kuindersma en J. Onderstal, 2001. *Rijksbufferzones, Verleden, heden en toekomst*. Wageningen, Alterra, Research Instituut voor de Groene Ruimte. Alterra-rapport 360. 94 blz. 5 fig.; 6 tab.; .. ref.

In de Eerste nota voor de Ruimtelijke ordening werd het instellen van bufferstroken of bufferzones tussen stadsagglomeraties in de Randstad aangekondigd met als doel de openheid daartussen te handhaven. Bereikbaarheid van het buitengebied voor recreatie was ook een belangrijk motief. Strategische grondaankopen hoorden erbij. Later groeide het besef in deze bufferzones ook nutsfuncties te realiseren om de kwaliteit te vergroten, zoals bos, natuur, recreatiegebieden en bedrijfsvergroting van landbouwbedrijven met het oog op het landschapsbehoud. Veel gronden werden aangekocht door BBL. Herinrichting vindt plaats in Landinrichtingsprojecten en Strategische Groenprojecten

In de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening wordt aangekondigd het fenomeen bufferzone op te heffen en om te vormen naar regionale parken. Daarom moet de balans opgemaakt worden. De geschiedenis van de rijksbufferzones, de huidige stand van zaken en een inschatting van de consequenties van de beleidswijziging zijn in beeld en in kaart gebracht.

Trefwoorden: Rijksbufferzones, ontwikkeling in ruimtelijke ordening, stadsagglomeraties, handhaven openheid, rijksbufferzoneconvenant, taakstelling verwerving gronden, beleidscategorieen SGR, verwerving gronden, landinrichting, strategisch groen projecten, Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening, consequenties beleidswijziging, randstad, regionale parken

ISSN 1566-7197

Dit rapport kunt u bestellen door NLG 40,00 (€18,-) over te maken op banknummer 36 70 54 612 ten name van Alterra, Wageningen, onder vermelding van Alterra-rapport 360. Dit bedrag is inclusief BTW en verzendkosten.

© 2001 Alterra, Research Instituut voor de Groene Ruimte,
Postbus 47, NL-6700 AA Wageningen.
Tel.: (0317) 474700; fax: (0317) 419000; e-mail: postkamer@alterra.wag-ur.nl

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Alterra.

Alterra aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Inhoud

Samenvatting	5
Inleiding	9
2 Beknopt historisch overzicht van het Rijksbufferzonebeleid	13
2.1 Werkwijze:	13
2.2 Resultaten:	13
3 De huidige situatie	19
3.1 Werkwijze:	19
3.2 Resultaten:	20
3.2.1 Noord Holland	25
3.2.2 Provincie Utrecht	27
3.2.3 Provincie Zuid Holland	28
3.2.4 Provincie Limburg	30
3.3 Afwijkingen van het Bufferzoneconvenant 96 als gevolg van decentralisatie	31
3.3.1 Doorwerking in bestemmingsplannen.	32
3.3.2 Resterende taakstellingen.	32
3.3.3 Resterende inrichtingskosten	35
3.3.4 Verplichtingen	36
3.4 Conclusies huidige situatie	38
4 Toekomstig beleid	41
4.1 Werkwijze	41
4.2 Resultaten	41
4.3 Aanbevelingen voor toekomstig beleid	44
4.4 Conclusies toekomstig beleid:	45
Geraadpleegde stukken	47
Bijlagen	51
1 Historisch overzicht van het Rijksbufferzonebeleid	53
2 (A t/m F) Kaarten van de begrenzingen beleidscategorieën van Rijksbufferzones met een taakstelling in de Randstad (schaal 1 : 25.000)	63
2 (G en H) Kaarten van de Rijksbufferzones zonder taakstelling in de Randstad (schaal 1 : 25.000)	65
2 (I en J) Kaarten van de Rijksbufferzones zonder taakstellingen Limburg (schaal 1 : 25.000)	67
3 (A t/m F) Kaarten van de gebiedscategorieën van de Rijksbufferzones met taakstellingen in de Randstad (schaal 1 : 50.000)	69
3 (G, I, J) Kaarten van gebiedscategorieën in en om Rijksbufferzones zonder taakstelling (schaal 1 : 50.000)	71
4 (A t/m L) Tabellen per deel-bufferzone (aankoopgebieden) met taakstellingen	73
5 Gemeenten in de Rijksbufferzones	87

6	Samenstelling Begeleidingscommissie	89
7	Lijst van geïnterviewde en geraadpleegde personen	91

Samenvatting

De Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening kondigt een beleidswijziging aan voor de status van de Rijksbufferzones. Dit is voor de Rijks Planologische Dienst van het Ministerie van VROM aanleiding geweest de balans op te laten maken van het Rijksbufferzonebeleid. Die balans houdt een historische terugblik in, een evaluatie van het succes van het beoogde beleid en de achterliggende succes- of faalfactoren daarbij, de inbedding van het bufferzonebeleid in provinciaal en gemeentelijk beleid, de stand van zaken bij het realiseren van groene functies in de Rijksbufferzones, de nog te verrichten inspanningen om de gestelde taken af te ronden, een inschatting van de consequenties van de voorgenomen beleidswijziging en aanbevelingen om de nadelige consequenties te kunnen pareren.

Om die informatie boven water te halen is het netwerk van ambtenaren dat op rijks, provinciaal en gemeentelijk niveau betrokken is bij het Rijksbufferzonebeleid geraadpleegd. Daarnaast zijn alle rijksnota's bestudeerd over de ruimtelijke ordening van Nederland, en feiten zijn vergaard bij de Dienst Landelijke Gebieden over de stand van de realisatie van de landinrichtingsprojecten binnen Rijksbufferzones. Deze dienst stelde ook haar digitale bestanden met planologische informatie ter beschikking voor het produceren van integrale kaarten per Rijksbufferzone. Deze kaarten bevatten informatie over de ligging van eigendommen en andere strategische informatie die bij brede verspreiding contraproductief zou kunnen werken. Zij zijn daarom alleen aan de opdrachtgever gedrukt en digitaal beschikbaar gesteld.

Het project werd begeleid door een Begeleidingscommissie, die vooral als klankbord fungeerde bij de interpretatie van nieuwe informatie, de controle op de volledigheid van het onderzoeksresultaat en de voortgang. Deze begeleidingscommissie bestond onder leiding van L. Noordam van de afd. Landelijke Gebieden van de Rijks Planologische Dienst.

Conclusies verleden:

Aan de wieg van de Rijksbufferzones heeft de Werkcommissie Westen des Lands gestaan in 1958. Die deed de aanbeveling de ring van steden (Randstad) rondom de grote open ruimte (het latere Groene Hart) te handhaven als afzonderlijke stads-agglomeraties, ze gescheiden te houden door 'bufferstroken' en de bebouwing uitwaarts te laten plaats vinden door het bouwen van nieuwe steden.

Zij voorzagen ook de noodzaak de bufferstroken nutsfuncties te geven voor recreatie en natuur. De landbouw werd een belangrijke rol toebedacht als drager en beheerder van het landschap. Zij voorzagen het instrument ruilverkaveling om die doelen te bereiken.

Bij het formuleren van het ruimtelijke beleid voor Nederland in de Eerste Nota werd hierop ingespeeld. Aanvankelijk dacht men het bufferzonebeleid gestalte te kunnen geven door bestuurlijk handhaving. Later kwam men tot de conclusie dat aankopen

van gronden een harder instrument zou zijn. Op de begroting van het Ministerie VRO werd hiervoor een budget gereserveerd.

Met de voorbereiding van de reconstructiewet Midden-Delfland groeide het besef van de nutsfuncties natuur en recreatie.

In de Verstedelijkingsnota van de derde Nota RO in 1975 werd de positie van de Rijksbufferzones nog een extra aangestipt. De nutsfuncties kwamen steeds scherper op de voorgrond.

In de Vierde Nota Extra van 1990 wordt het realiseren van de nutsfuncties door landinrichting en grondaankopen expliciet genoemd.

Het Structuurschema Groene Ruimte lanceert naast de Landinrichtingsprojecten een aantal Strategische Groen Projecten. Die liggen voor een groot deel in de aangewezen Bufferzones.

Het realiseren van deze LIP's en SGP's is in volle gang.

De Vijfde Nota in 2001 kondigt het einde van het Rijksbufferzone aan. De gebieden tussen de steden moeten meer dan in de afgelopen jaren bedacht is een functie gaan vervullen voor de recreatie van de stedeling. Recreatief medegebruik van het landelijk gebied en het handhaven van het contrast tussen stad en land zijn speerpunten van beleid.

De hernieuwde aandacht voor de recreatie doet recht aan de visie die de Werkcommissie Westen des lands in 1958 formuleerde.

Conclusies huidige situatie:

Het bufferzonebeleid heeft twee doelstellingen:

1. Voorkomen van verstedelijking tussen stadsagglomeraties
2. Realiseren van groene functies teneinde een kwaliteit te realiseren die aantasting van het gebied kan tegengaan.
  - Op het gebied van het voorkomen van verstedelijking is het bufferzonebeleid succesvol geweest. Zonder Rijksbufferzones zou de verstedelijking en het aaneengroeien van stadsagglomeraties veel verder zijn voortgeschreden.
  - De belangrijkste succesfactor bij de handhaving is de planologische duidelijkheid van de Rijksbufferzones geweest. De doelstelling is helder en onbetwist. Alle Rijksbufferzones zijn in streekplannen opgenomen.
  - De PKB-status van concrete beleidsbelissing heeft daar ook toe bijgedragen. Lagere overheden kunnen op deze status terugvallen bij het pareren van initiatieven. Er zijn wel gemeenten die bezwaar hebben gemaakt tegen de begrenzing van Rijksbufferzones.
  - De strategische aankopen aan de randen van de steden hebben met name bijgedragen aan het voorkomen van de verstedelijking tussen stadsagglomeraties. Hierbij gaat het vooral om het voorkomen van

grootschalige planmatige uitbreidingen van de steden. Het financieel instrumentarium van de Rijksbufferzones was hiervoor onontbeerlijk.

- Ook bij de realisatie van de groene functies zijn successen geboekt. Er zijn tal van nieuwe groengebieden gerealiseerd, of nog in ontwikkeling. De symbiose tussen het instrumentarium Strategisch Groenproject of Landinrichtingsproject en de inzet van het Bufferzone – aankoopinstrument heeft zijn vruchten afgeworpen.
- Daar waar herinrichtingprojecten zijn vastgesteld of nog in een stadium van besluitvorming zijn, nemen gemeenten de bestemmingen vrijwel integraal over in bestemmingsplannen, mede tegen de achtergrond van de streekplannen waarin die zijn opgenomen.
- Er zijn verschillen geconstateerd tussen de taakstellingen in het Rijksbufferzoneconvenant 1996 en de taakstellingen die in de herinrichtingsprojecten gehanteerd worden. Soms is de totale taakstelling per deelgebied gewijzigd, maar het gaat vooral om de verdeling over beleidscategorieën staatsbos, reservaat, natuurontwikkeling, recreatiebos en overige. Deze afwijkingen hebben te maken met de mogelijkheden voor herinrichting op regionaal en lokaal niveau. Na de decentralisatie van rijkstaken naar de provincie verloopt de besluitvorming over de herinrichtingen buiten de directe betrokkenheid van het Ministerie van VROM om. LNV vertegenwoordigers fungeren nu als tussenschakel bij ingrijpende afwijkingen heeft terugkoppeling met VROM
- Met het afronden van de taakstellingen voor de verwerving van gronden voor groene gebieden is nog een bedrag van f. 350 miljoen gemoeid voor de aankoop van 2886 ha.
- Voor het afronden van de inrichting van de reeds verworven en nog te verwerven gronden is nog een bedrag gemoeid van naar schatting f. 240 miljoen voor 7276 ha verspreid over alle aankoopgebieden en beleids-categorieën.
- Met de definitieve vaststelling van Landinrichtingsplannen en Strategische Groenprojecten zijn zodanige commitments door partijen, waaronder de Rijksoverheid aangegaan dat die bestuurlijk gezien moeilijk terug te draaien zijn.
- Zelfs de twee plannen die nog niet definitief zijn vastgesteld (Vechtstreek en Leidschendam/Haaglanden) zijn met de aankoop van gronden al in een vergevorderd stadium van ontwikkeling.
- Voor de twee Limburgse bufferzones zijn de grenzen door GS vastgesteld en opgenomen in het streekplan.

Er zijn binnen de vastgestelde begrenzings van de Rijksbufferzones geen harde juridische verplichtingen aangetroffen voor de rijksoverheid anders dan de bestuurlijke verplichtingen die aan de herinrichtingsprojecten verbonden zijn.

Conclusies toekomstig beleid:

- Indien het restrictief karakter en de status van (Rijks)bufferzone komt te vervallen zal planologische onduidelijkheid ontstaan. Daardoor zullen pogingen ondernomen worden door met name gemeenten en projectontwikkelaars om

grootschaliger inbreuken te plegen dan tot nu toe het geval is geweest. Dat proces is al schoorvoetend begonnen.

Er worden hier en daar al gronden gekocht door beleggers of juist niet verkocht vanwege de verwachtingswaarde, omdat men verwacht dat stedelijke ontwikkelingen in deze gebieden op den duur zullen plaatsvinden.

Planologische duidelijkheid creëren is nodig om het ruimtelijk beleid in de omgeving van de stad te bewaken. Het trekken van rode en groene contouren zal dit moeten opvangen.

Daarnaast is het nodig strategische grondaankopen te continueren op plaatsen waar de open ruimte tussen steden bedreigd wordt, ook buiten de bestaande bufferzones.

- Instrumenten als onteigening en voorkeursrecht kunnen wellicht bijdragen aan een snellere realisatie van groene gebieden. Bij de vraag of de realisatie van deze groene gebieden bijdraagt aan de doelstelling dat de kwaliteit zo hoog is dat er geen aanslagen meer zullen plaats vinden op het gebied zijn vraagtekens te plaatsen. Zo blijkt dat de economische positie van de landbouw (mede door de hoge grondprijzen) in veel bufferzones verzwakt is. Hierdoor ontstaat de zogenaamde aantasting van binnenuit. De landinrichtingsprojecten zijn er blijkbaar niet in geslaagd om deze bedreiging te stoppen. De afronding van de geplande groene gebieden is hierdoor niet voldoende om de kwaliteit van het gebied (en de openheid ervan) langdurig te waarborgen.

Voorgesteld wordt gronden na aankoop met rijksmiddelen in erfpacht uit te geven onder voorwaarden die bijdragen aan de continuïteit of ontwikkeling van het landschap en het recreatief medegebruik.

- Voor de meeste bufferzonegebieden liggen ruimtelijke herinrichtingsplannen op tafel en zijn in uitvoering. Er zijn door het langjarige beleid morele en bestuurlijke verplichtingen ontstaan waar niet van afgeweken kan worden.

Aanbevolen wordt deze plannen af te ronden door verdere aankoop van gronden en inrichting. De taken voor de resterende periode zullen in een nieuw convenant moeten worden vastgelegd.

De bestuurlijke mismatch over de betrokkenheid van VROM bij de besluitvorming over de herinrichting, die ontstaan is door de decentralisatie zal gerepareerd moeten worden. Dit kan door de provincies bij het nieuwe convenant te betrekken, dan wel door een vertegenwoordiger van VROM in de Landinrichtingscommissies te laten participeren. Bij het formuleren van taakstellingen kunnen marges voor afwijkingen worden ingebouwd.

- *Bij de plannen die nog in een stadium van besluitvorming zijn kan overwogen worden het recreatief medegebruik te versterken door het hierboven voorgestelde aankopen van gronden en weer uitgeven aan agrariërs onder bepalingen die het beheer van het landschap en het recreatief medegebruik ten goede komen.*
- Bij de ontwikkeling van regionale parken dienen zoveel mogelijk regionale en lokale partijen betrokken te worden teneinde het draagvlak voor de realisatie te vergroten.

1 Inleiding

Het Ministerie van Volksgezondheid, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer / Rijksplanologische Dienst heeft in januari 2001 de Vijfde Nota over de Ruimtelijke Ordening 2000/2020 , deel 1 Ontwerp Planologische Kern Beslissing Nationaal Ruimtelijk Beleid uitgebracht.

In deze nota is een van de beleidswijzigingen het voorstel om de status van de zogenaamde Rijksbufferzones op te heffen en ze te transformeren naar regionale parken.

Het fenomeen bufferzone dateert al van het begin van de ruimtelijke ordening van het westen van het land. Dat westen van het land werd gezien als een ring van stedelijke agglomeraties rondom een groen hart, van elkaar gescheiden door bufferzones.

Die bufferzones hadden aanvankelijk alleen tot doel de (open en onbebouwde) ruimte tussen die stedelijke gewesten te handhaven en het aaneengroeien ervan met planologische instrumenten te voorkomen. De recreatieve bereikbaarheid van het buitengebied speelde daarbij een belangrijk uitgangspunt.

In tweede instantie is met name in de Vierde Nota extra besloten deze bufferzones zodanig in te richten dat zij een meerwaarde voor de recreatie, de natuur en het landschap zouden krijgen. Deze bos-, natuur-, en recreatiegebieden moesten uiteraard ook hun bijdrage leveren aan de eerste doelstelling. Ook de economische structuurverbetering van de landbouw werd als middel aangewend om de openheid te handhaven. Thans hebben 10 omgrensde gebieden formeel de status van Rijksbufferzone.

Het bijzondere van het rijksbufferzonebeleid is dat het realiseren van deze doelen mogelijk is gemaakt met rijksmiddelen op de begrotingen van de Ministeries van VROM en LNV voor de aankoop van gronden. Daarbij wordt de verhouding 2/3 VROM resp. 1/3 LNV gehanteerd. Voor zes van de tien bufferzones zijn taakstellingen voor de verwerving (en inrichting) van gronden vastgelegd in het bufferzoneconvenant.

De idee om het rijksbufferzonebeleid nu te verlaten vloeit voort uit de gedachte dat deze bufferzonegebieden steeds meer onderdeel zijn geworden en zullen gaan worden van de stedelijke gewesten zelf en van de Deltametropool als geheel en er hun eigen functie zullen vervullen die het behouden waard is voor recreatief gebruik, natuur en het kenmerkende contrast tussen het buitengebied en de stedelijke bebouwing.

De lagere overheden zullen bij de uitwerking van de vijfde nota een belangrijke taak moeten gaan vervullen.

Bij deze voorgenomen beleidswijziging is het van belang het rijksbufferzonebeleid af te ronden met een evaluatie van dat beleid. Die evaluatie omvat de vraag in hoeverre het bufferzonebeleid ook daadwerkelijk heeft bijgedragen aan de doelen die het Rijk daarmee voor ogen heeft gehad, in welke mate de taakstellingen die uit die doelen zijn voortgevloeid gerealiseerd zijn en de vraag welke consequenties de wijziging in het ruimtelijk en organisatorisch beleid zal hebben voor de doelen die met het rijksbufferzonebeleid voor ogen stonden.

De Rijksplanologische Dienst heeft opdracht verstrekt aan het onderzoeksinstituut Alterra deze balans op te maken.

De opdracht van de RPD luidt:

1. Een beknopte historische schets van het beleid vanaf de inwerkingtreding tot heden (deel 1 van de vijfde Nota).
Hierin wordt aandacht besteed aan doelen, instrumenten, planologisch regime, werkingsgebieden en rollen van betrokken partijen.
2. In hoeverre heeft de status van Rijksbufferzone bijgedragen aan het realiseren van de beleidsdoelen? En hoe heeft dat bijgedragen aan de realisatie van deze doelen? Ofwel wat was de meerwaarde van de rijksbufferzonestatus bovenop de overige planfiguren? Heeft de status van bufferzone gezorgd voor meer planologische duidelijkheid in het gebied en daarmee samenhangende grondprijsontwikkeling?
3. Een overzicht van de stand van zaken per 1-1-2001 m.b.t. de taakstelling (te verwerven gronden),
Een overzicht van de plannen waarin de taakstelling is vastgelegd en beleidsonderdelen waarop de taakstelling is gebaseerd,
De status van de plannen en de fase waarin deze plannen zich bevinden.
Met name dienen hier de aangegane verplichtingen in beeld te worden gebracht (welke zitten dicht en waar zit nog rek in).
4. Een helder beeld van de stand van zaken m.b.t. de verwerving, de inrichting en het beheer van de gronden die onder de taakstelling vallen.
Alsmede een overzicht van de benodigde financiële middelen om de taakstelling af te kunnen ronden. Uitgangspunt hierbij is de zgn. Van der Jagt- tabel.
5. Een kaartpresentatie van de onderdelen 3 en 4 per bufferzone (1: 25.000)
6. Wat heeft er ontbroken aan het rijksbufferzonebeleid dat wel noodzakelijk is/was voor het bereiken van de doelstellingen?
7. Een voorlopige inschatting van de consequenties / risico's van het wegvallen van het bufferzonebeleid en van de aangekondigde beleidswijziging in deel 1 van de Vijfde Nota

Welke effecten zal (volgens betrokkenen) de omvorming van de bufferzones in regionale parken kunnen hebben met name op het bereiken van de eerder aangegeven doelstellingen?

8. Een overzicht van de vastlegging van het bufferzonebeleid in provinciale streekplannen en de betrokkenheid van gemeenten bij het beleid (steekproef).

2 Beknopt historisch overzicht van het rijksbufferzonebeleid

2.1 Werkwijze:

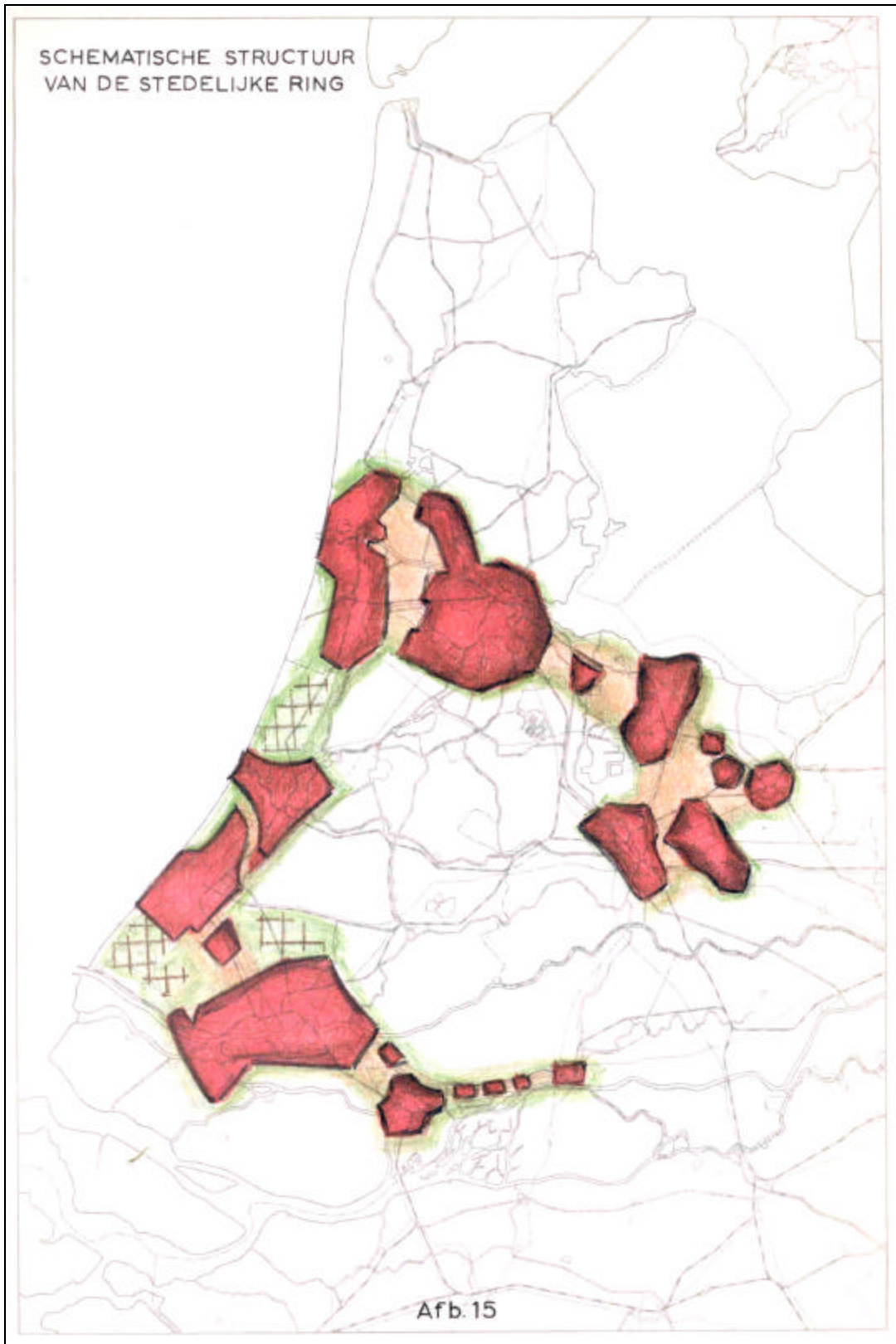
In 1993 heeft Berenschot een Evaluatie van het bufferzonebeleid opgesteld. Hoofdstuk 2 daarvan bevat een beknopt historisch overzicht van het bufferzonebeleid. De Vijfde Nota behandelt in Hoofdstuk 2 Terugblik een beknopte samenvatting van de belangrijkste beleidsinitiatieven in de rijksnota's uit het verleden. Het beleid m.b.t. de Rijksbufferzones komt daar beknopt aan de orde.

Het gevaar van het citeren van dergelijke samenvattingen is dat de feiten niet juist worden weergegeven. Daarom zijn de geciteerde beleidsstukken opnieuw geraadpleegd om de beleidsinhoud juist te kunnen weergeven. De uitgebreide weergave van die geschiedenis is opgenomen als bijlage 1 bij dit rapport. In dit hoofdstuk wordt volstaan met een beknopte samenvatting van het historisch overzicht.

2.2 Resultaten:

Historisch overzicht

Het instellen van bufferzones (bufferstroken) tussen de stadsgewesten in de Randstad is een van de eerste maatregelen geweest voor de ruimtelijke ordening, waarin aanvankelijk het gescheiden houden van de stadsgewesten het beleidsdoel was. De aanzet hiertoe dateert uit 1958 toen de Werkcommissie Westen des Lands een rapport uitbracht over de gewenste ontwikkeling van het westen van het land. De kern daarvan was dat de voordelen van de gescheiden agglomeraties in de Randstad behouden moesten blijven door het instellen van bufferzones tussen de agglomeraties, het open houden van het groene gebied aan de binnenkant van de Randstad (het Groene Hart) en het expanderen van de Randstad in uitwaartse richting. De bufferzones moesten ook nutsfuncties krijgen voor landbouw, natuur en recreatie en aanbevolen werd hiervoor het instrument ruilverkaveling in te zetten. Hiervoor moesten gronden geworven worden. De planfiguur voor deze visie is weergegeven in fig. 1.

Fig. 1 De planfiguur uit het Rapport van de Werkcommissie Westen des lands 1958 met Randstad (stedenring) groene hart en bufferstroken

Aanvankelijk dacht men die zones te kunnen handhaven met streek- en bestemmingsplannen, later kwam het idee op om op strategische punten gronden te verwerven. Sinds 1964 wordt voor het verwerven van gronden in de bufferzones geld gereserveerd op de rijksbegroting (VRO).

In de Verstedelijkingsnota van 1975 wordt aangekondigd dat voor het openhouden van de bufferzones sterke nutsfuncties van groot belang zijn. Bij die nutsfuncties moet men denken aan recreatie, natuur en een levensvatbare landbouw. In het zogenaamde twee DG-Convenant van 1987 worden de beoogde doelstellingen vastgelegd per bufferzone. In de Vierde Nota RO (1990) wordt dit beleid verder verscherpt en geconcretiseerd.

In het Structuurschema Groene Ruimte (1992) wordt de Randstadgroenstructuur aangekondigd. De Randstad Groen Structuur is het geheel van groene ruimten rondom de steden in de randstad. Er is een nauwe band met het bufferzonebeleid. Ze versterken elkaar. Het Landinrichtingsinstrument en het instrument Beheers-overeenkomsten maakt de realisatie van de tweede doelstelling van het bufferzonebeleid mogelijk. De bufferzone realisatie vindt plaats in Landinrichtingsprojecten en Strategische Groen Projecten. Omgekeerd kunnen Strategische Groen projecten gebruik maken van het financieel instrument van het bufferzonebeleid. De kosten van de grondaankopen in de bufferzone worden in principe voor tweederde gefinancierd uit de VRO-begroting en voor een derde uit die van L&V.

Het aankoopbeleid wordt geconfronteerd met stijgende grondprijzen. De taakstellingen uit het twee DG-convenant van 1987 worden herijkt en staat bekend als het Rijksbufferzoneconvenant van 1996. In dat bufferzoneconvenant zijn per aankoopgebied in de Randstad de te verwerven hectares voor beleidscategorieën staatsbos, reservaat, natuurontwikkeling, recreatiegebied, overig bos en landschap, overig recreatie, bedrijfsvergroting, wegen en waterlopen, landmeterhectares en overige vastgelegd en vertaald in budgetten voor het Bureau Beheer Landbouwgronden, dat belast is met de verwerving van de gronden. Het betreft de aankoopgebieden Noorderpark en Noorderpark buiten de taakstelling in de Rijksbufferzone Utrecht-Hilversum, Spaarnwoude, Houtrak en Haarlemmermeer in de Rijksbufferzone Amsterdam-Haarlem, Amstelland en Vechtstreek in de Rijksbufferzone Amstelland-Vechtstreek, Leidschendam in de Rijksbufferzone Den Haag-Leiden-Zoetermeer, Abtswoude, Lickebaert en Gaag in de Rijksbufferzone Midden-Delfland en de Rijksbufferzone IJsselmonde-Oost.

Voor de Rijksbufferzones Amsterdam-Purmerend, Blaricum-Huizen/Oostermeent werden geen taakstellingen voor de aankoop van gronden gesteld. Dit gebied ligt wel in het Landinrichtingsproject Waterland. Bovendien is Waterland een waardevol cultuurlandschap, WCL-gebied. Blaricum-Huizen was al afgerond door de aankoop van gronden met rijkssubsidie door de gemeente Blaricum. Van de Limburgse bufferzones Maastricht-Sittard/Geleen en Sittard/Geleen-Heerlen moesten de begrenzingen nog worden vastgesteld. De ligging van de tien Rijksbufferzones is weergegeven in fig. 2.

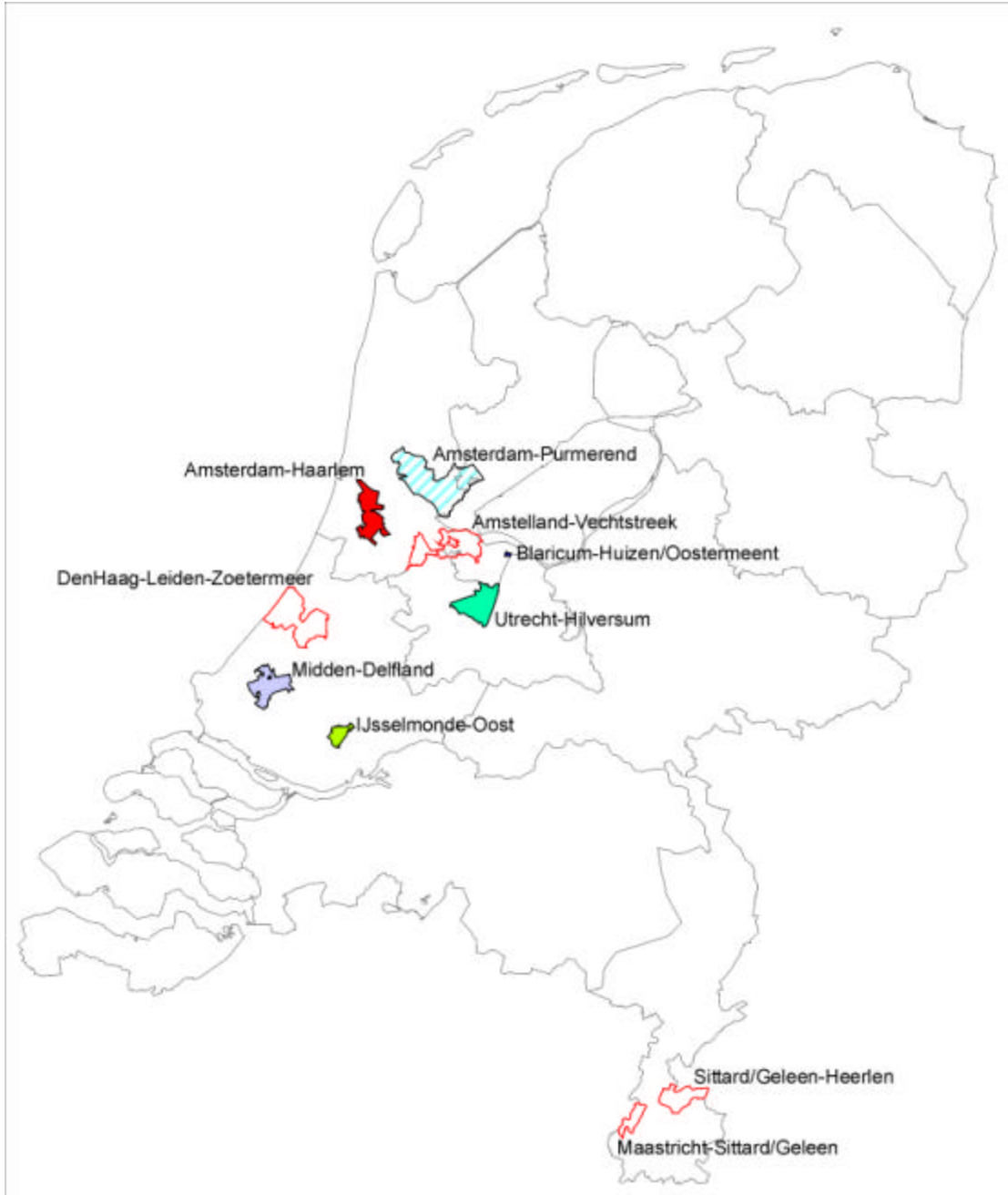

Fig. 2 De ligging van de tien Rijksbufferzones.

Sinds enkele jaren wordt jaarlijks de balans opgemaakt van de verwerving, de inrichting en het beheer in de zogenaamde aankoopgebieden binnen de Rijksbufferzones, die bijna geheel overeenkomen met de LI- en SG-projecten. De provincies hebben bij het initiëren van deze projecten een belangrijkere rol gekregen sinds het Structuurschema Groene Ruimte. De decentralisatie van rijkstaken naar de provincies heeft tot gevolg gehad dat hier en daar afgeweken werd van de taakstellingen in het Bufferzoneconvenant 1996. Dit kwam vooral voort uit de

praktische overweging dat landelijk bepaalde doelen niet of beter anders gerealiseerd konden worden in de regio.

Thans overweegt het Kabinet in deel I van de Vijfde Nota RO de status van Rijksbufferzones op te heffen en ze te incorporeren in regionale parken, waarin recreatie voor de bewoners van de stadsgewesten een belangrijke functie wordt. Waterland staat te boek als Nationaal Landschap. Ook het Groene Hart wordt deze status toebedacht. Delen van Rijksbufferzones liggen in het Groene Hart.

Daarmee zijn we weer terug bij de aanvankelijke beweegredenen van de nota “de Ontwikkeling van het westen des Lands”. Daarin stond naast de geleding van de stadsgewesten ook de bereikbaarheid voor de recreant centraal. In feite ligt het gedachtengoed van deze Nota uit 1958 ook nog steeds ten grondslag aan de Deltametropool-gedachte uit de Vijfde Nota.

Na Spaarnwoude, Amstelland en Midden-Delfland (Abtswoude/Lickebaert) heeft het ontwikkelen van natuur en het stichten van reservaten steeds meer aandacht gekregen. De recreatie dreigde onderbelicht te geraken.

Met deze beleidswijzigingen wordt niet alleen een inhoudelijke koerswijziging ingezet, maar ook de verantwoordelijkheden zullen anders komen te liggen. In het volgende hoofdstuk 3 wordt de huidige stand van zaken uiteengezet. Wat de consequenties van de beleidswijzigingen zullen zijn komt in hoofdstuk 4 aan de orde.

Conclusies verleden:

Aan de wieg van de Rijksbufferzones heeft de Werkcommissie Westen des Lands gestaan in 1958. Die deed de aanbeveling de ring van steden (Randstad) rondom de grote open ruimte (het latere Groene Hart) te handhaven als afzonderlijke stadsagglomeraties, ze gescheiden te houden door ‘bufferstroken’ en de bebouwing uitwaarts te laten plaats vinden door het bouwen van nieuwe steden.

Zij voorzagen ook de noodzaak de bufferstroken nutsfuncties te geven voor recreatie en natuur. De landbouw werd een belangrijke rol toebedacht als drager en beheerder van het landschap. Zij voorzagen het instrument ruilverkaveling om die doelen te bereiken.

Bij het formuleren van het ruimtelijke beleid voor Nederland in de Eerste Nota werd hierop ingespeeld. Aanvankelijk dacht men het bufferzonebeleid gestalte te kunnen geven door bestuurlijk handhaving. Later kwam men tot de conclusie dat aankopen van gronden een harder instrument zou zijn. Op de begroting van het Ministerie VRO werd hiervoor een budget gereserveerd.

Met de voorbereiding van de reconstructiewet Midden-Delfland groeide het besef van de nutsfuncties natuur en recreatie.

In de Verstedelijkingsnota van de derde Nota RO in 1975 werd de positie van de Rijksbufferzones nog een extra aangestipt. De nutsfuncties kwamen steeds scherper op de voorgrond.

In de Vierde Nota Extra van 1990 wordt het realiseren van de nutsfuncties door landinrichting en grondaankopen expliciet genoemd.

Het Structuurschema Groene Ruimte lanceert naast de Landinrichtingsprojecten een aantal Strategische Groen Projecten. Die liggen voor een groot deel in de aangewezen Bufferzones.

Het realiseren van deze LIP's en SGP's is in volle gang.

De Vijfde Nota in 2001 kondigt het einde van de status van Rijksbufferzone aan. De gebieden tussen de steden moeten meer dan in de afgelopen jaren bedacht is een functie gaan vervullen voor de recreatie van de stedeling. Recreatief medegebruik van het landelijk gebied en het handhaven van het contrast tussen stad en land zijn speerpunten van beleid.

De hernieuwde aandacht voor de recreatie doet recht aan de visie die de Werkcommissie Westen des Lands in 1958 formuleerde.

3 De huidige situatie

3.1 Werkwijze:

Om de stand van zaken te kunnen aangeven is gebruik gemaakt van:

- de SGR- enquête 2001 van de Dienst Landelijke Gebied
- het GIS-bestand van de Dienst Landelijke Gebied om daarvan kaarten te produceren (DLG, 2000).

Per bufferzone is een kaart gemaakt waarin naast de de zogenaamde beleidscategorieën zijn aangegeven (reservaat, natuurontwikkeling, recreatiebos, staatsbos, beheersgebieden) (schaal 1 : 25 000).

Tevens zijn op deze kaart de gronden aangegeven die in eigendom ezijn van natuurbeheerorganisaties en in eigendom bij BBL, plus de gronden waarvoor beheersovereenkomsten met landbouwers zijn afgesloten. Deze kaart is van belang om in een oogopslag te kunnen zien waar de aangekochte gronden in het kader van de Landinrichting SGP en het rijksbufferzonebeleid zijn gelegen.

Deze kaarten zijn in het rapport voor de opdrachtgever opgenomen als Bijlage 2. Derden moeten zich voor deze informatie vervoegen bij de Rijks Planologische Dienst.

Per bufferzone is een tweede kaart geproduceerd (schaal 1 : 50.000), waarop de begrenzing van de Rijksbufferzones is opgenomen en de begrenzing van de Landinrichtingsprojecten en Strategisch Groen projecten. Deze kaarten zijn in het rapport opgenomen als Bijlage 3.

- Gesprekken zijn gevoerd met de accountmanagers van de Dienst Landelijke Gebied/BBL in de provincies Noord Holland, Zuid Holland en Utrecht aan de hand van deze kaarten.

Daarbij is gebleken dat deze kaarten niet bruikbaar zijn om de aangekochte oppervlakken (gerealiseerde taakstelling) te evalueren, omdat de informatie niet volledig up to date is bijgewerkt, maar vooral ook omdat zogenaamd historisch eigendom van natuurbeheerorganisaties ook in de eigendomsbestanden zijn opgenomen. Het elimineren van dit historisch eigendom is een te tijdrovende activiteit. Overigens is dit historisch eigendom ook van belang bij de discussie over de voortzetting van het beleid in de toekomstige regionale parken.

- Bij die gelegenheid is ook informatie ingewonnen over zaken als incorporatie in streekplannen, betrokkenheid gemeenten bij planvoorbereiding, grondprijzen, de activiteit van grondspeculanten en dergelijke aan de hand van een checklist met vragen. Daarnaast is expliciet gevraagd of er in de bufferzone gebieden nog harde (financiële) verplichtingen voor de rijksoverheid zijn aan te wijzen buiten de regie van Strategische Groen Projecten of Landinrichtingsprojecten
- Daarnaast zijn gesprekken gevoerd met ambtenaren van de provincies Zuid Holland, Noord Holland en Utrecht, die belast zijn met het beleid in het landelijk gebied. Zij hebben uitspraken gedaan over het effect van het bufferzonebeleid op

- de beoogde doelstellingen. Ook de kwestie van de harde verplichtingen buiten de regie van de SGP's en LIP's is bij hen getoetst.
- Datzelfde is aan de orde geweest bij gesprekken met ambtenaren van het Ministerie van LNV in de regio's Noord-West en Zuid West. Ook bij hen zijn de harde verplichtingen van de rijksoverheid afgecheckt.
  - Tevens zijn de Inspecteurs voor de Ruimtelijke Ordening voor Noord- en Midden Nederland respectievelijk Zuid Nederland dezelfde vragen voorgelegd.
  - Bij een steekproef uit de gemeenten die een bufferzone op hun grondgebied hebben, is nagegaan hoe de bufferzone in bestemmingsplannen is verwerkt.
  - De Balans Ruimtelijke Kwaliteit 2000 bevat een aantal indicatoren voor verstedelijking. Deze gegevens zijn integraal overgenomen en van commentaar voorzien.

3.2 Resultaten:

Realisatie beleidsdoelen

De beleidsdoelen van de Rijksbufferzones zijn tweeledig:

1. Het handhaven van de openheid tussen stadsgewesten en het voorkomen van het aaneengroeien van de stadsgewesten in de Randstad.
2. Het verhogen van de kwaliteit van de ruimte in de bufferzones met nutsfuncties zoals recreatie, natuur en landbouw in verband met het behoud van het agrarisch cultuurlandschap.

ad 1. Openheid tussen stadsgewesten

Het rijksbufferzonebeleid heeft bij het handhaven van de openheid en de scheiding van de stadsgewesten zeker succes gehad.

Er zijn weliswaar hier en daar inbreuken gepleegd, maar over het algemeen is iedereen het erover eens dat zonder de status van Rijksbufferzone de stedelijke uitbreiding verder was voortgeschreden dan nu het geval is.

Daarbij worden voorbeelden genoemd van al dan niet geslaagde pogingen om op dat beleid in te breken en de moeite die gedaan is om het beleid te handhaven. Zo wordt gesteld dat zonder bufferzonebeleid Midden-Delfland waarschijnlijk verglast zou zijn. Voorschoten en Leidschendam (Duivenvoorde) zouden aaneengegroeid zijn. IJsselmonde-Oost zou veel geconcentreerder verstedelijkt zijn.

Handhaving en inbreuken per (deel-)gebied.

- In Amstelland (Amstelland-Vechtstreek A) heeft het bufferzonebeleid vooral goed gewerkt aan de rand van Amstelveen bij de Amstel. Door grondaankopen tussen Abcoude en Amsterdam-Zuid en Diemen-Weesp is aaneengroeien van deze kernen onmogelijk gemaakt. Gaasperdam is afgegrensd.
- De Vechtstreek (Amstelland -Vechtstreek B) is nog in discussie, maar de uitbreiding van Weesp is beperkt.

- In Waterland (Amsterdam-Purmerend) is de handhaving behoorlijk goed toegepast. Ten zuiden van Purmerend is de nieuwbouwwijk “de Wijde vennen” een inbreuk.
- In de bufferzone Blaricum–Huizen is sterk gehandhaafd. Er is zelfs een bestaande weg opgeruimd en vervangen door de Bergweg. Zelfs is het voorstel een manege net buiten de bufferzone te realiseren afgewezen om doorwerking naar de bufferzone te voorkomen. De werking van de bufferzone gaat dus zelfs buiten de omgrenzing door.
- In Spaarnwoude (Amsterdam-Haarlem A) is door de eigendomsplanologie in het gehele gebied geen verstedelijking opgetreden. Tussen de deelgebieden Spaarnwoude en Haarlemmermeer wordt de bufferzone in tweeën gedeeld door de N200 met het Rottepolderplein. Tussen de A200 en de Ringvaart van de Haarlemmermeer bevindt zich een slibverwerkingsbedrijf. De A9 doorsnijdt het gebied Spaarnwoude in zuid-noordrichting. Aan de zuidwestrand bevindt zich binnen de begrenzing van de bufferzone een zuiveringsinstallatie. De bouw van de wijk Velsbroek bij Spaarnwoude was een inbreuk, zij het dat die gecompenseerd is met het Houtrakbos.
- Houtrak en Houtrakbos (Amsterdam-Haarlem B) kent aan de schegrand bij Amsterdam de Afrikahaven.
- In de Haarlemmermeer/Schiphol (Amsterdam-Haarlem C) is de situatie erg onzeker a.g.v. expansiedrift van Schiphol en de ambities van de gemeente Hoofddorp op die industriegolf mee te liften.
- In Abtswoude (Midden-Delfland A) liggen de eigendommen van BBL strategisch aan de zuidrand van Pijnacker en de noordrand van Schiedam.

In bijna alle deelgebieden heeft uitbreiding of aanleg van grote infrastructuur plaatsgevonden. Het Ministerie van VROM gaat er evenwel vanuit dat het rijksbufferzonebeleid niet bedoeld is om infrastructuur tegen te houden. De nominatie van Vliegveld Valkenburg tot bouwlocatie is een bewuste keuze van rijk en provincie.

Kleine ingrepen slippen gemakkelijk door de mazen van het beleid, omdat deze naar verhouding te veel inspanning vergen om het tij te keren. De handhaving is bij gemeenten het slechtst bewaakt. Toch laat de kleine Rijksbufferzone Blaricum-Huizen zien dat de gemeente Blaricum in staat is geweest initiatieven om bebouwing te realiseren, zoals een manege en een kunstcentrum, heeft weten te pareren door te wijzen op de rijksbufferstatus. Dat duidt erop dat bij het vervallen van die status het voor de gemeente moeilijker zal worden de initiatieven te pareren.

Verstedelijksindicatoren

Volgens de Balans Ruimtelijke Kwaliteit 2000 is in bufferzones tussen 1989 en 1996 het stedelijk ruimtegebruik toegenomen met 252 ha ofwel 8,8 %. In gebieden met een restrictief beleid was dat 11,5 %. In het totale buitengebied van Nederland was de toename 12,2%

De procentuele toename is het sterkst geweest in Den Haag-Leiden-Zoetermeer(16,0%), Amsterdam-Haarlem (14,5%) en Midden Delfland (12,6%). Ook in Amsterdam-Purmerend was de toename aanzienlijk (11,7%).

Bij Den Haag-Leiden-Zoetermeer blijkt de stedelijke uitbreiding te vallen binnen de bebouwingscontouren van het streekplan; In Amsterdam-Haarlem zijn deels aan en deels binnen het bestaand bebouwd gebied bedrijventerreinen en woningen gebouwd. In het westelijke deel van Midden-Delfland is een bedrijventerrein en een accommodatie voor een sociaal-culturele voorziening in het buitengebied gerealiseerd.

De toename van het stedelijk gebruik was het kleinst in de bufferzone Blaricum-Huizen (0%), Oost-IJsselmonde (3,2 %) en Amstelland-Vechtstreek (3,4%), Utrecht-Hilversum (4,1%)

In alle bufferzones samen bedroeg de groei van het aantal woonadressen tussen 1990 en 1999 ruim 30 %. Hiervan is bijna 55% gebouwd aan de randen van de kernen. Sterke groei was er in de bufferzones Amstelland-Vechtstreek (61,1%), Amsterdam-Purmerend (38,5%), Den Haag-Leiden-Zoetermeer (33,4%) en Oost-IJsselmonde (44,2%). Overigens gaat het in de bufferzones om relatief kleine aantallen nieuwbouwadressen (2.854), zeker in vergelijking met de restrictief-beleidsgebieden (35.297). Daar bedroeg de toename gemiddeld 28,8%. In het totale buitengebied was de toename 51,3 %

Met uitzondering van de bufferzones Amstelland-Vechtstreek en Midden Delfland is in de bufferzones de meeste nieuwbouw gepleegd tegen het bestaand bebouwd gebied aan. In het noordwestelijke deel van de bufferzone Amsterdam –Purmerend is daarnaast sprake van enige lintbebouwing. In de bufferzone Den Haag-Leiden-Zoetermeer is er een clustering van nieuwbouw ten noordoosten van Zoetermeer, bijna op de grens van de bufferzone.

De uitbreiding was het kleinst in de bufferzone Blaricum–Huizen (0%), Amsterdam-Haarlem (3,1%), Maastricht-Sittard/Geleen (4,7%) en Sittard/Geleen-Heerlen (9,0%) en Utrecht-Hilversum (11,0%).

Sportterreinen en parken zijn tussen 1993 en 1996 met name ontwikkeld aan de grenzen van bestaande kernen (veelal deels erbinnen, deels erbuiten). Voorbeelden zijn de sportterreinen in de bufferzone Den Haag-Leiden-Zoetermeer nabij Voorschoten, in de bufferzone Amsterdam-Haarlem (noordwest van Zwanenburg). In de bufferzone Amstelland-Vechtstreek en Oost-IJsselmonde is sprake van de ontwikkeling van relatief grote parken in het buitengebied.

Deze cijfers over toename van stedelijk ruimtegebruik en aantallen woonadressen wekken de indruk dat zij wederrechtelijk tot stand zijn gekomen. Bij deze cijfers dient de kanttekening geplaatst te worden dat waarschijnlijk een deel ervan het gevolg is van de uitvoering van plannen binnen de mogelijkheden van vigerende bestemmingsplannen. Dit geldt zowel voor de gebieden met een restrictief beleid als de bufferzones. Het onderzoek dat ten grondslag ligt aan de vermelde feiten in de Ruimtelijke Balans 2000 heeft de toenames niet op dit criterium gescreend

Deze cijfers geven over het algemeen wel aan dat de verstedelijking in de bufferzones minder is voortgeschreden dan in de restrictief-beleidsgebieden en daar op hun beurt weer minder dan in de rest van het buitengebied van Nederland. Daar moet dan nog de vraag bij geplaatst worden hoe de verstedelijking was geweest zonder bufferzonebeleid, wetende dat de bufferzones per definitie geselecteerd zijn vanwege de grote kans op verstedelijking tussen stadsgewesten.

Voor het succes bij de handhaving van de openheid en het voorkomen van verstedelijking zijn de volgende redenen aan te wijzen.

- Allereerst is het de planologische duidelijkheid van de Rijksbufferzones. De doelstelling is helder. Alle Rijksbufferzones zijn met hun begrenzingen opgenomen in streekplannen voor het gebied waarin ze liggen. Het principe van de doelstelling van de status van bufferzone is niet betwist. Dat betekent dat niet alleen het Rijk toezicht houdt op de handhaving, maar in principe ook de provincies als het gaat om toetsing van bestemmingsplannen en artikel-19 procedures. Een dubbele check dus.
De inspecteur RO heeft drie mogelijkheden om het beleid te sturen en te controleren: De vaststelling van streekplannen, de vaststelling van bestemmingsplannen en de Art.19-aanvragen om daarvan af te wijken.
Dat de status van Rijksbufferzone een harde planologische bescherming bood, blijkt wel uit het feit dat de uitbreiding van Utrecht met Leidsche Rijn heeft plaats gevonden in het Groene Hart en niet ten noorden van Utrecht in de Rijksbufferzone Utrecht-Hilversum, het Noorderpark.
- Daarnaast hebben ook de strategische grondaankopen bijgedragen aan het beteugelen van de groei van de steden in de richting van de bufferzones. Daarbij gaat het dan niet om kleinschalige inbreuken van individuen, maar om planmatige uitbreidingen. Een voorbeeld daarvan is Utrecht-Noord. Door het rijksbezit van gronden langs de noordrand van de stad Utrecht is uitbreiding van Utrecht in noordelijke richting zo goed als uitgesloten. Ook in Midden-Delfland liggen strategische grondaankopen aan de noordrand van Schiedam en de zuidrand van Pijnacker.

ad 2. Groene functies

De doelstelling de kwaliteit van de bufferzones te verbeteren voor recreatie, natuur en de landbouw in verband met het behoud van de openheid van het landschap is vergaand bereikt.

De bufferzones verkeren in dit opzicht in verschillende stadia van ontwikkeling. De volgende stadia in de ontwikkeling kunnen worden onderscheiden.

- Nominatie bufferzone met indicatie van de begrenzing
- Begrenzing vastgesteld
- Begrenzing opgenomen in streekplan

- Gebied of deelgebieden op voorbereidingsschema voor landinrichting en/of strategisch groenproject
- Projectnota Herinrichting of gebiedsperspectief.
- Voorontwerpplan Herinrichting
- Ontwerpplan Herinrichting
- Herinrichtingsplan vastgesteld door GS
- Herinrichtingsplan in uitvoering genomen
- Aankoop gronden voor beleidscategorieën
- Inrichting gebiedsdelen in uitvoering
- Overdracht beheer
- Afsluiting

Voor alle tien bufferzones zijn de begrenzingen vastgesteld. Ze zijn allen opgenomen in streekplannen.

3.2.1 Noord Holland

Amstelland-Vechtstreek A (Amstelland):

De Bufferzone Amsterdam –Hilversum A (Amstelland) is opgenomen in het Streekplan Amsterdam-Noord Zee Kanaal Gebied (ANZG) in juli 1987. De provincie stelt hierin voor de begrenzing van Amstelland in het zuid westen uit te breiden (pag 93).

Het gehele aankoopgebied is 4960 ha groot.

In 1994 is het Herinrichtingsplan Amstelland vastgesteld door GS.

In het Bufferzoneconvenant 1996 is een totale taakstelling voor grondverwerving opgenomen van 1498 ha, verdeeld over 203 ha staatsbos, 609 ha recreatiegebied, 270 ha reservaat 55 ha natuurontwikkeling, 45 ha overig recreatie, 210 ha bedrijfsvergroting, 75 ha landmetershectares en 31 ha overig.

In de taakstelling zijn in de loop van het proces enkele beperkte wijzigingen opgetreden (zie bijlage 4).

Thans is 1241 ha verworven (89%), 681 ha is ingericht(49%) en overgedragen aan het Staatsbosbeheer.

De gedetailleerde omgrenzing, ligging van de beleidscategorieën, aangekochte en ingerichte gronden is weergegeven in de kaart van de Rijksbufferzone Amstelland – Vechtstreek in Bijlage 2.

Amstelland-Vechtstreek B (Vechtstreek):

De Rijksbufferzone Amstelland–Vechtstreek B (Vechtstreek) is opgenomen in het Streekplan Gooi en Vechtstreek van oktober 1998.(pag. 35).

Het gehele aankoopgebied is 5161 ha groot.

SGP/Landinrichting Ontwerp Raamplan Vechtstreek is nog in voorbereiding.

Het Bufferzoneconvenant 1996 vermeldt een totale taakstelling voor grondverwerving van 1575 ha verdeeld over 240 ha staatsbos, 442 ha reservaat, 320 ha natuurontwikkeling, 120 ha landmetershectares en 453 ha overig.

In de loop van de tijd is met name duidelijkheid ontstaan over de invulling van de categorie Overige. Die staat nu te boek voor reservaat tweede fase Naardermeer (Zie bijlage 4);

Er is correspondentie tussen Provincie Noord Holland en VROM over uitbreiding van de taakstelling.

Van de 1575 ha taakstelling is 949 ha verworven (60%), 34 ha recreatiebos is ingericht (2,7%).

De gedetailleerde omgrenzing, ligging van de beleidscategorieën, aangekochte en ingerichte gronden is weergegeven in de kaart van de Rijksbufferzone Amstelland – Vechtstreek in Bijlage 2.

Amsterdam –Purmerend (Waterland) :

De begrenzing van de Bufferzone Amsterdam-Purmerend is opgenomen in het Streekplan Waterland van September 1991 (pag. 21 en 22, fig. 2).

Waterland heeft ook de status van waardevol cultuurlandschap (WCL-gebied) en Grote Landschapseenheid.

Het gehele gebied van de bufferzone is 19.462 ha groot.

Het Landinrichtingsproject Wormerland afgerond.

Het Landinrichtingsproject Waterland in uitvoering.

In het Bufferzoneconvenant 1996 is geen taakstelling voor grondverwerving opgenomen.

De kaart van deze Rijksbufferzone met begrenzing, gemeentegrenzen, ligging van gronden die in het kader van de Landinrichtingsprojecten zijn verworven en de beheersovereenkomsten is opgenomen in Bijlage 2.

Blaricum –Huizen/Oostermeent :

De Rijksbufferzone Blaricum-Huizen/Oostermeent is opgenomen in het Streekplan Gooi en Vechtstreek van oktober 1998 (pag. 33-35, afbeelding 2).

Het totale gebied is 135 ha en ligt tussen Blaricum en Huizen op Blaricums grondgebied.

De gronden zijn aangekocht met subsidie van de rijksoverheid door de Gemeente Blaricum.

Het noordelijke deel ten westen van de Bergweg is rond 1990 door de gemeente Blaricum in beheer gegeven aan het Goois Natuur Reservaat. Het zuidwestelijke deel is nog in eigendom en beheer van de gemeente Blaricum. Het oostelijke deel is in 1990 verkocht aan de Agrarische Stichting Blaricum.

De kaart van deze Bufferzone met de begrenzing en de eigendomssituatie is opgenomen in bijlage 2.

Amsterdam – Haarlem A (Spaarnwoude)

De Rijkbufferzone Amsterdam –Haarlem A (Spaarnwoude) is opgenomen in het in juli 1987 vastgesteld Streekplan voor het Amsterdam-Noordzeekanaalgebied.

In de partiele herziening van het Streekplan ANZKG Haarlemmermeer/Schiphol van december 1995 wordt voorgesteld de bufferzone Amsterdam-Haarlem uit te breiden tot het noordelijke deel van de Haarlemmermeer. Dit om verdere verstedelijking tegen te gaan.

Ter compensatie van de geluidshinder in het gebied Spaarnwoude door de aanleg van de vijfde baan van Schiphol is een extra gebied van 500 ha in het Westelijk Groengebied afgesproken. Hiervoor is f. 40 miljoen door Rijk en schiphol in het Groenfonds gestort. LNV heeft namens de rijksoverheid de verplichting de inrichting te realiseren. De Bufferzone zelf is niet uitgebreid.

De gehele bufferzone heeft een oppervlak van 2469 ha.

In het Rijksbufferzoneconvenant 1996 is een taakstelling tot grondverwerving opgenomen van 2.200 ha voor de beleidscategorie recreatiebos/-gebied.

Van de 2200 ha taakstelling is 2147 ha verworven (98%). De inrichting is voor 90% klaar.

Het beheer van het recreatiegebied Spaarnwoude is in handen van het Recreatieschap Spaarnwoude.

De gedetailleerde omgrenzing, de ligging van de beleidscategorieën, aangekochte en ingerichte gronden en beheersovereenkomsten zijn weergegeven op de kaart van de Rijksbufferzone Amsterdam-Haarlem in Bijlage 2.

Amsterdam-Haarlem B (Houtrak en Houtrakbos):

De Rijksbufferzone Amsterdam-Haarlem is opgenomen in Streekplan voor het Amsterdam-Noordzeekanaalgebied van juli 1987 (pag. 94).

Het gehele gebied is 740 ha groot.

In het Rijksbufferzoneconvenant 1996 is een taakstelling opgenomen van 389 ha, verdeeld over 114 ha staatsbos, 123 ha natuurontwikkeling, 84 ha overige recreatie en 68ha overige.

Van de 389 ha taakstelling is 317 ha verworven (81%), 182 ha is ingericht(47%). Het Houtrakbos is geheel verworven en ingericht (120 ha).

Er zijn geen wijzigingen opgetreden in de taakstelling.

De gedetailleerde begrenzing, de ligging van de beleidscategorieën, de verworven gronden, de eigendomssituatie en de beheersovereenkomsten zijn weergegeven op de kaart van de Rijksbufferzone Amsterdam-Haarlem in Bijlage 2.

Amsterdam-Haarlem C (Haarlemmermeer-Schiphol):

De Rijksbufferzone Amsterdam-Haarlem is opgenomen in de Herziening van het Streekplan Amsterdam-Noordzeekanaalgebied van december 1995 (pag. 66 par. 2.5).

In het kader van het Mainport Schiphol Convenant is voor een groene invulling van de omgeving van Schiphol een bedrag van ongeveer f.100 miljoen beschikbaar gesteld door de participanten. In feite staat dit los van de Bufferzone Amsterdam-Haarlem.

Het gehele aankoopgebied Haarlemmermeer-Schiphol is 4.157 ha groot.

Het aankoopgebied Haarlemmermeer-Schiphol valt in het Strategisch Groenproject Raamplan Haarlemmermeer Groen.

Het SGP plus aanpassingsinrichting en EHS zijn door GS vastgesteld. Het Bufferzoneconvenant 1996 vermeldt een taakstelling voor grondverwerving van 370 ha, verdeeld over 90 ha staatsbos en 280 ha overig. Inmiddels is hieraan verdere invulling gegeven. Alles is omgezet in een taakstelling voor de beleidscategorie recreatiebos.

Er loopt nog correspondentie tussen de provincie Noord Holland en VROM over het vergroten van de taakstelling met 490 ha

Van de taakstelling is 180 ha verworven (49%), 126 ha is ingericht (34%).

De gedetailleerde begrenzing, de ligging van de beleidscategorieën, de verworven gronden, de eigendomssituatie en beheersovereenkomsten zijn weergegeven op de kaart van de Rijksbufferzone Amsterdam-Haarlem in Bijlage 2.

3.2.2 Provincie Utrecht

Utrecht–Hilversum A. (Noorderpark):

De Rijksbufferzone Utrecht–Hilversum is opgenomen in het streekplan Utrecht.

Het Herinrichtingsplan Noorderpark stond op het Voorbereidingsschema 1980-1985.

Het Ontwerpplan Herinrichting Noorderpark dateert van 1995, evenals het Besluit. Het Landinrichtingsproject Noorderpark is in uitvoering.

Het Bufferzoneconvenant 1996 vermeldt een taakstelling voor verwerving van gronden van 960 ha, verdeeld over 70 ha staatsbos, 70 ha recreatiebos, 450 ha reservaat, 155 ha natuurontwikkeling, 4 ha overige recreatie, 105 ha bedrijfsvergroting, 25 ha wegen en waterlopen, 60 ha landmetershectaren en 21 ha overige;

Hiervan is 916 ha verworven (95%), 332 ha is ingericht(35 %).

Tijdens het proces van inrichting hebben zich kleine wijzigingen in de verdeling van beleidscategorieën voorgedaan (bijlage 4).

De Waterleidingmaatschappij Amsterdam (GWA) heeft de financiering van 100 ha natuurontwikkeling binnen de taakstelling in de Bethunepolder op zich genomen. De rijksoverheid heeft zich verplicht de inrichting te realiseren.

In de polder Ruigenhoek ten noorden van Overvecht is een groot tuinbouwbedrijf uitgekocht. Dit moet nog wel geëffectueerd worden.

Onderhandelingen worden gevoerd over de uitkoop van een Proefbedrijf met vier woningen van de Directie Landbouwkundig Onderzoek in Maartensdijk. Hier is nog geen harde verplichting aangegaan.

De sanering van de terreinen van een voormalige batterijenfabriek bij Fort Ruigenhoek valt onder verantwoordelijkheid van de provincie Utrecht.

Een stukje van de Bufferzone ligt op Noord Hollands gebied en is grotendeels eigendom van Goois Natuurreservaat en Natuurmonumenten.

De begrenzing, de ligging van de beleidscategorieën, de ligging van de verworven eigendommen zijn weergegeven op de kaart van de Rijksbufferzone Utrecht-Hilversum in bijlage 2.

Utrecht–Hilversum B (Noorderpark B):

Dit is een extra taakstelling binnen het Noorderpark na afronding Noorderpark A. Het gaat om een taakstelling tot het verwerven van 229 ha.

In het Rijksbufferzoneconvenant van 1996 staan deze te boek voor de beleidscategorie staatsbos. Dit is inmiddels gewijzigd tot reservaat.

3.2.3 Provincie Zuid Holland

Midden-Delfland A (deelplan Abtswoude):

De Rijksbufferzone Midden-Delfland is opgenomen in het Streekplan Zuid-Holland West van januari 1997.(pag. 39). Daarin wordt de suggestie gedaan de bufferzone Midden Delfland uit te breiden met gebieden rond de Oude Leede.

De Rijksbufferzone heeft bijzondere status door de Reconstructiewet Midden-Delfland.

Het deelplangebied Abtswoude is 2.512 groot.

De Reconstructie Deelplan Abtswoude dateert van 1995.

Het Bufferzoneconvenant 1996 vermeldt een taakstelling voor het verwerven van gronden van 1599 ha, verdeeld over de beleidscategorieën 13 ha staatsbos, 1082 ha recreatiegebied, 158 ha reservaat, 22 ha overige recreatie, 189 ha bedrijfsvergroting, 50 ha landmetershectares en 85 ha overige. Van de taakstelling is 1086 ha verworven (68%), 265 ha is ingericht (17%).

De begrenzing, de ligging van de beleidscategorieën, de eigendomssituatie en beheersovereenkomsten zijn weergegeven op de kaart van Midden-Delfland in bijlage 2.

Midden-Delfland B (deelplan Lickebaert):

De Rijksbufferzone Midden-Delfland is opgenomen in het Streekplan Zuid-Holland West van januari 1997 (pag. 39). Daarin wordt de suggestie gedaan de bufferzone Midden Delfland uit te breiden met gebieden rond de Oude Leede.

De Rijksbufferzone heeft bijzondere status door de Reconstructiewet Midden Delfland.

Het deelplangebied Lickebaert is 1.209 ha groot.

Het Deelplan Lickebaert dateert van 1985.

Het Bufferzoneconvenant 1996 vermeldt een taakstelling tot het verwerven van gronden van 749 ha verdeeld over de beleidscategorieën 4 ha staatsbos, 580 ha recreatiebos/gebied, 110 ha reservaat, 25 ha bedrijfsvergroting, 10 ha landmetershectares en 20 ha overige.

In de loop van het planproces heeft verdere invulling en kleine bijstelling van de beleidscategorieën plaats gevonden (Bijlage 4).

Hiervan is 749 ha verworven (100%), maar volgens de SGR-enquête zelfs iets meer: 814 ha, 448 ha is ingericht (60 %).

De begrenzing, de ligging van de beleidscategorieën, de eigendomssituatie en beheersovereenkomsten zijn weergegeven op de kaart van Midden-Delfland in bijlage 2.

Midden-Delfland C (deelplan De Gaag):

De Rijksbufferzone Midden-Delfland is opgenomen in het Streekplan Zuid-Holland West van januari 1997.(pag. 39). Daarin wordt de suggestie gedaan de bufferzone Midden Delfland uit te breiden met gebieden rond de Oude Leede.

De Rijksbufferzone heeft bijzondere status door de Reconstructiewet Midden Delfland.

Het deelplangebied Gaag is 2.983 ha groot.

Het Ontwerp Deelplan “Gaag” dateert van 1987.

Het Bufferzoneconvenant 1996 vermeldt een taakstelling voor grondverwerving van 504 ha, verdeeld over de beleidscategorieën 47 ha staatsbos, 20 ha recreatiebos, 16 ha natuurontwikkeling, 43 ha overige recreatie, 186 ha bedrijfsvergroting, 85 ha landmetershectares en 107 ha overige.

In de loop van het planproces heeft invulling en bijstelling van de verdeling over beleidscategorieën plaats gevonden (bijlage 4).

Hiervan is 473 ha verworven (94%), 29 ha is ingericht (5,5%).

De begrenzing, de ligging van de beleidscategorieën, de eigendomssituatie en beheersovereenkomsten zijn weergegeven op de kaart van Midden-Delfland in bijlage 2.

IJsselmonde-Oost (Oost IJsselmonde):

De Rijksbufferzone IJsselmonde-Oost is opgenomen in het Streekplan Zuid Holland Zuid van 1998 (pag. 39).

De Rijksbufferzone IJsselmonde-Oost is 2.215 ha groot.

Het Landinrichtingsplan IJsselmonde is vastgesteld in 2000 met mogelijkheid van onteigening. Een voorstel tot wijziging in de procedure om onteigening te vergroten loopt.

Het Bufferzoneconvenant 1996 vermeldt een taakstelling tot het verwerven van gronden van 482 ha, verdeeld over 221 ha staatsbos en 228 ha recreatiebos.

Hiervan is 266 ha verworven (55%), 170 ha is ingericht (35%) (Volgens de SGR-enquête 2001 nog maar 54 ha).

De begrenzing, de ligging van de beleidscategorieën, de eigendomssituatie en beheersovereenkomsten zijn weergegeven op de kaart van de Bufferzone IJsselmonde-Oost in bijlage 2.

Den Haag-Leiden-Zoetermeer (Leidschendam/Leidschendammerhout en Vlietlanden):

De Rijksbufferzone Den Haag-Leiden-Zoetermeer is opgenomen in het Streekplan Zuid Holland West van januari 1997 (pag. 39 en pag. 26 van de toelichting).

De Rijksbufferzone is 13.206 ha groot.

Het Ontwerp Landinrichtingsplan (Raamplan) moet formeel nog vastgesteld worden. Onteigeningen zijn voorgenomen.

Het Bufferzoneconvenant 1996 vermeldt een taakstelling tot het verwerven van gronden van 1047 ha, verdeeld over 255 ha staatsbos, 30 ha recreatiebos, 387 ha reservaat, 60 ha bedrijfsvergroting, 55 ha landmetershectares en 260 ha overige.

Inmiddels is de verdeling over de beleidscategorieën verder uitgewerkt en bijgesteld (zie bijlage 4).

Van de 1040 ha beoogde taakstelling is 281 ha verworven (27 %), 36 ha is ingericht (3%).

De uitkoop van een kas in de Duivenvoorde-corridor is een aangegane verplichting binnen het Landinrichtingsblok.

De begrenzing, de ligging van de beleidscategorieën, en de eigendomssituatie en beheersovereenkomsten is weergegeven op de kaart van de Rijksbufferzone Den Haag-Leiden-Zoetermeer in bijlage 2.

3.2.4 Provincie Limburg

Maastricht – Sittard/Geleen (Westelijke Mijnstreek):

De begrenzing van de “Scheidingszone” is opgenomen in Streekplan Zuid Limburg 1987 en vastgesteld.

In de Partiele Streekplanherziening Open Ruimte en Bufferzonebeleid Zuid Limburg is de begrenzing in de Contourenatlas 1999 opgenomen.

Er is nog geen gebiedsperspectief.

De begrenzing van de Rijksbufferzone Maastricht- Sittard/Geleen is weergegeven op de kaart in Bijlage 2. Tevens zijn hierin bestaande beleidscategorieën, eigendommen van natuurbeheerorganisaties en beheersovereenkomsten aangegeven.

Sittard/Geleen – Heerlen (Oostelijke Mijnstreek):

Begrenzing “Scheidingszone” is opgenomen in streekplan Zuid Limburg 1987 en vastgesteld.

In de Partiele Streekplanherziening Open Ruimte en Bufferzonebeleid Zuid Limburg is de begrenzing in de Contourenatlas 1999 opgenomen.

Er is nog geen gebiedsperspectief.

De begrenzing van de Rijksbufferzone Maastricht- Sittard/Geleen is weergegeven op de kaart in Bijlage 2. Tevens zijn hierin bestaande beleidscategorieën, eigendommen van natuurbeheerorganisaties en beheersovereenkomsten aangegeven.

3.3 Afwijkingen van het Bufferzoneconvenant 96 als gevolg van decentralisatie

Uit de kwantitatieve analyse blijkt dat er zijn soms grote verschillen zijn tussen de taakstellingen in het Bufferzoneconvenant 1996 en de afspraken in de vastgestelde herinrichtingsplannen (SGP/LIP). De omvang van de taakstellingen is soms veranderd en er is in de herinrichtingsprojecten ook geschoven tussen de verschillende categorieën. Deze afwijkingen zijn het gevolg van het niet realiseerbaar zijn van de taakstellingen van de Rijsoverheid op het regionale en lokale niveau. Gedeputeerde Staten stelt de herinrichtingsplannen vast. LNV controleert deze plannen. Blijkbaar is het feit dat in de herinrichtingsplannen wordt afgeweken van het bufferzoneconvenant, voor LNV onvoldoende reden om de goedkeuring van deze plannen tegen te houden. Het ministerie van VROM is in deze besluitvorming niet meer direct betrokken, terwijl ze wel gebonden is aan de afspraken in het bufferzoneconvenant. In enkele situaties heeft LNV wel met VROM over de afwijkingen overleg gevoerd. Vóór de decentralisatie van de herinrichtingstaken naar de provincie was het ministerie van VROM wel betrokken bij de goedkeuring van de landinrichtingsplannen. De Centrale Landinrichtingscommissie (CLC) besloot hierover en ook VROM zat daarin.

De feiten zijn dus:

- Het grootste deel van de taakstellingen uit het bufferzoneconvenant worden in landinrichting nader ingevuld en er wordt soms om moverende redenen van afgeweken;
- De provincie voelt zich gecommiteerd aan het landinrichtingsplan (en heeft het bufferzoneconvenant niet ondertekend);
- VROM voelt zich alleen gecommiteerd aan het bufferzoneconvenant;
- LNV is zowel gecommiteerd aan het bufferzoneconvenant als aan de landinrichtingsplannen

De conclusie is dat er een bestuurlijke mismatch in de afspraken tussen bufferzoneconvenant en landinrichtingsplannen is ontstaan als gevolg van de decentralisatie van rijkstaken naar de provincie. Overigens moet aangemerkt worden dat de taakstellingen van het Rijk soepeler gehanteerd zouden kunnen of zelfs moeten worden door ook marges voor afwijkingen te hanteren. Veel taakstellingen hebben hiervoor de categorie overige in zich.

3.3.1 Doorwerking in bestemmingsplannen

Bij een steekproef onder de gemeenten die in een bufferzone vallen is nagevraagd op welke wijze de bufferzones in de bestemmingsplannen van de gemeenten zijn gerespecteerd.

De rode draad in de reacties is dat in die gevallen waarin een Strategisch Groen Project of een Landinrichtingsproject is opgestart of op het punt staat vastgesteld te worden de bestemmingen integraal zijn of worden opgenomen in de bestemmingsplannen.

In het gebied van de Rijksbufferzone Amsterdam-Purmerend hebben enkele gemeenten bezwaarschriften ingediend tegen de begrenzing van de Bufferzone. Alleen de gemeenten Landsmeer en Wormerland stonden achter het voorstel voor de begrenzing van de Rijksbufferzone.

Er zijn aanwijzingen dat ook elders gemeenten bezwaar hebben gemaakt tegen de begrenzing van een Rijksbufferzone.

Daarnaast moet geconstateerd worden dat er vrij veel bestemmingsplannen al lang vernieuwd hadden moeten worden. Dat betekent ook dat de kans groot is dat de begrenzingen van de Rijksbufferzones daarin niet verwerkt zijn.

3.3.2 Resterende taakstellingen.

De meeste deelgebieden zijn nog niet afgerond.

Tabel 1 Resterende taakstellingen voor de verwerving van gronden per aankoopgebied met bijbehorende kosten, in volgorde van aantal ha.

Resterende financiën verwerving gronden	Resterende wervingsjaren	Gem. grondprijs (kF)	Nog te verwerven (ha)	Totaal kosten verwerving (kF)	Gemiddeld per jaar (kf)
Lickebaert	0		0	0	0
De Gaag	0		31	0	0
Spaarnwoude	1	85	53	4505	4505
Houtrak	2	100	72	7200	3600
Noorderpark	4	242	44	10648	2662
Amstelland	2	95	154	14630	7315
Haarlemmermeer-Schiphol	8	125	190	23750	2968
Noorderpark buiten taak	8	110	229	25190	3148
Vechtstreek	8	85	626	53210	6651
Ijsselmonde	8	250	216	54000	6750
Abtswoude	4	130	512	66560	16640
Leidschendam	8	120	759	91080	11385
SOM			2886	350773	

In bovenstaande tabel zijn de deelbufferzones geordend naar de nog te verwerven oppervlakte grond. De bedragen worden enerzijds beïnvloed door de aantallen hectares, maar daarnaast ook door de grote verschillen die er zijn in de grondprijzen van de verschillende deelgebieden. IJsselmonde en Noorderpark springen eruit met ongeveer het dubbele bedrag ten opzichte van de anderen. De grondprijzen in de Vechtstreek en Amstelland zijn relatief nog het laagst. (Bron: SGR-enquête 2001/DLG)

In totaal is nog fl.350 miljoen nodig om alle taakstellingen te voltooien. Het gaat daarbij om in totaal 2886 ha. De gemiddelde prijs per ha voor de verwerving van de gronden zal daarmee uitkomen op fl. 121.500.

Dat is fl. 8.500 onder de gemiddelde grondprijs uit de zogenaamde Van der Jagt-tabel.

In onderstaande grafieken zijn de deelgebieden gerangschikt naar oplopende restkosten. Voor de verwerving van de resterende gronden om de taakstelling af te ronden zijn in Leidschendam, Abtswoude en IJsselmonde de grootste investeringen nodig.

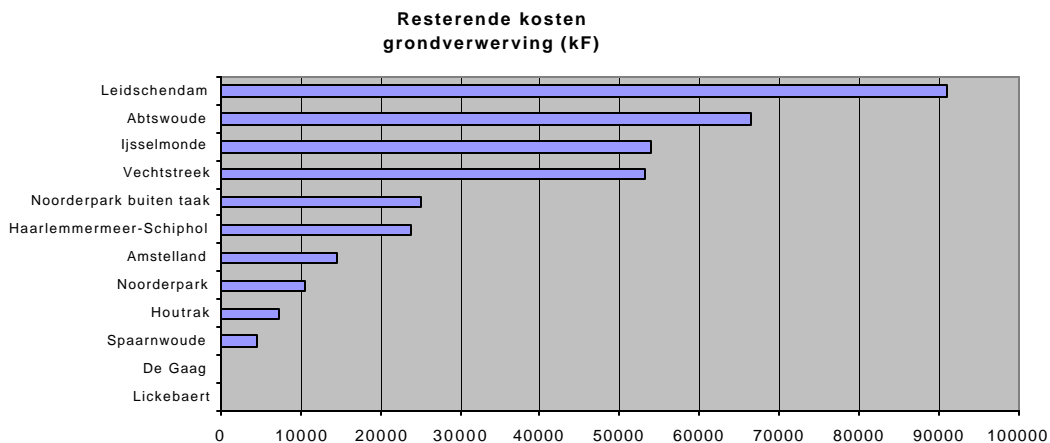
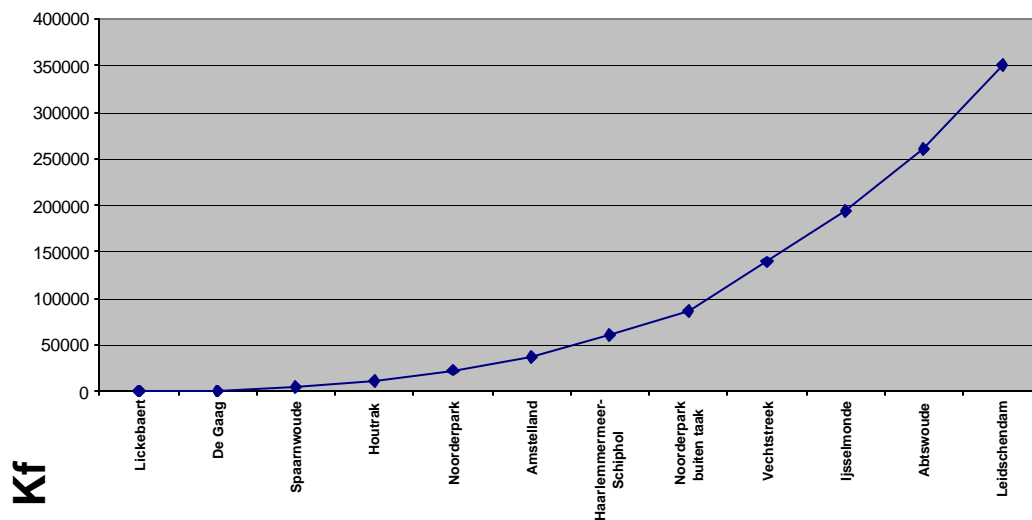

Fig. 3 Kosten van resterende grondverwerving in volgorde van hoogte van de kosten

Uit bovenstaande grafiek waarin de cumulatieve kosten van de grondverwerving van de deelgebieden van de Rijksbufferzones is weergegeven, blijkt dat Abtswoude en Leidschendam samen ongeveer de helft van de resterende verwervingskosten in beslag nemen. Met IJsselmonde-Oost erbij zijn deze drie goed voor 60 % van de resterende verwervingskosten.

Accumulatieve kosten resterende grondverwing

Figuur 4 Cumulatieve kosten grondverwing resterende taakstelling

Tabel 2 Raming van de kosten voor grondverwing voor resterende taakstelling in de periode 2001 tot en met 2008

Raming 2001 - 2008 Kosten resterende Grondverwing													
	Spaarnwoude	Houtrak	Haarlemmermeer-Schiphol	Amstelland	Vechstreek	Leidschendam	Abtswoude	Lickebaert	Gaag	IJsselmonde-Oost	Noorderpark	Noorderpark buiten taak	
2001	4,505	3,6	2,969	7,315	6,651	11,385	16,64	0	0	6,75	2,662	3,149	
2002		3,6	2,969	7,315	6,651	11,385	16,64			6,75	2,662	3,149	
2003			2,969		6,651	11,385	16,64			6,75	2,662	3,149	
2004			2,969		6,651	11,385	16,64			6,75	2,662	3,149	
2005			2,969		6,651	11,385				6,75		3,149	
2006			2,969		6,651	11,385				6,75		3,149	
2007			2,969		6,651	11,385				6,75		3,149	
2008			2,969		6,651	11,385				6,75		3,149	
Som	4,505	7,2	23,752	14,63	53,208	91,08	66,56	0	0	54	10,648	25,192	

Het verloop van de totale geraamde investering voor grondverwing in het kader van de taakstelling Bufferzoneconvenant van 2001 tot 2008 is weergegeven in bovenstaande tabel en onderstaande grafiek.

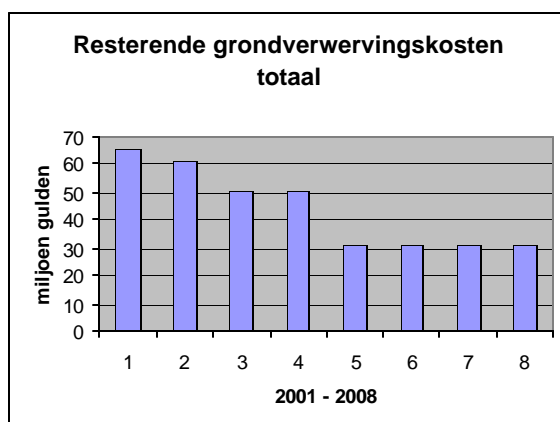

Fig. 5 Verloop van de kosten voor grondverwerving voor de resterende taakstelling in de periode 2001 tot en met 2008

3.3.3 Resterende inrichtingskosten

Naast de kosten voor grondverwerving zijn er nog de kosten voor inrichting. De inrichtingskosten per hectare verschillen per beleidscategorie.

Reservaat	f. 12.500
Natuurontwikkeling	f. 39.900
Staatsbos	f. 41.700
Recreatiebos	f. 86.800

Tabel 3 Nog in te richten gronden (ha) voor de verschillende beleidscategorieën. Totaal zijn nog 7276 ha in te richten.

Restant in te richten van taakstelling Convenant 96 in hectares	Beleidscategorieën											
	Spaarnwoude	Houtrak	Haarlemmermeer-schiphol	Amstelland	Vechtstreek	Leidschendam(hout)	Abtswoude	Lickebaert	de Gaag	Oost-IJsselmonde	Noorderpark	Noorderpark buiten taak
	0,0	0,0	0,0	215,0	442,0	387,0	158,0	10,0	16,0	0,0	170,0	0,0
Natuurontwikkeling	0,0	73,0	0,0	55,0	320,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	153,0	0,0
Ecologische verbindingszone	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Staatsbos	0,0	14,0	0,0	13,0	0,0	219,0	13,0	4,0	47,0	167,1	25,0	229,0
Recreatiebos	60,0	0,0	-35,5	173,0	206,0	30,0	817,0	232,0	-9,0	228,0	70,0	0,0
Overig bos en landschap	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-5,0	0,0
Overige recreatie	0,0	52,0	0,0	45,0	0,0	0,0	22,0	0,0	43,0	0,0	4,0	0,0
Landmeters ha	0,0	0,0	0,0	75,0	120,0	55,0	50,0	10,0	85,0	30,0	60,0	0,0
Bedrijfsvergroting	0,0	0,0	0,0	210,0	0,0	60,0	189,0	25,0	186,0	3,0	105,0	0,0
Wegen en waterlopen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	25,0	0,0
Overig	0,0	68,0	280,0	31,0	453,0	260,0	85,0	20,0	107,0	0,0	21,0	0,0
Totaal	60,0	207,0	244,5	817,0	1541,0	1011,0	1334,0	301,0	475,0	428,1	628,0	229,0

Tabel 4 Kosten van resterende inrichting in volgorde van oplopende hoogte per deelgebied en totaal

Kosten voor de inrichting van de beleidscategorieën in de onderscheiden aankoopgebieden van de Rijksbufferzones (in kf)	Natuureservaat	Natuurontwikkeling	Ecologische verbingszone Staatsbos	Recreatiebos	Overig bos en landschap	Overige recreatie	Landmeters ha	Bedrijfsvergroting	Wegen en waterlopen	Overig	Totaal
Kosten inrichting/ha	12,5	38,9	13	42	87	42	87	0	0	0	
Haarlemmermeer-schiphol	0	0	0	0	-3081	0	0	0	0	0	-3081
de Gaag	200	0	0	1960	-781	0	3732	0	0	0	5111
Spaarnwoude	0	0	0	0	5208	0	0	0	0	0	5208
Houtrak	0	2839,7	0	584	0	0	4514	0	0	0	7937
Noorderpark buiten taak	0	0	0	9549	0	0	0	0	0	0	9549
Noorderpark	2125	5951,7	0	1043	6076	-209	347	0	0	0	15334
Leidschendam(hout)	4837,5	0	0	9132	2604	0	0	0	0	0	16574
Lickebaert	125	0	0	167	20138	0	0	0	0	0	20429
Amstelland	2687,5	2139,5	0	542	15016	0	3906	0	0	0	24292
Oost-IJsselmonde	0	0	0	6968	19790	0	0	0	0	0	26758
Vechtstreek	5525	12448	0	0	17881	0	0	0	0	0	35854
Abtswoude	1975	0	0	542	70916	0	1910	0	0	0	75342
SOM	17475	23379	0	30487	153766	-209	14409	0	0	0	239307

Met de afronding van inrichting van de verworven en nog te verwerven gronden is voor alle bufferzones samen nog een bedrag gemoeid van f. 240 miljoen voor 7276 ha. De gemiddelde inrichtingskosten bedragen f 32.900 per hectare.

In bovenstaande tabel zijn de aankoopgebieden geordend naar kosten voor de inrichting van de verworven en nog te verwerven gronden. Net als bij de verwervingskosten zijn Abtswoude en de Vechtstreek goed voor ongeveer 45 % van alle resterende inrichtingskosten. Samen met IJsselmonde-Oost zijn deze drie goed voor 58 % van de resterende inrichtingskosten.

3.3.4 Verplichtingen

De Rijksbufferzones en met name de deelbufferzones (aankoopgebieden) verkeren in verschillende stadia van ontwikkeling.

Tabel 5 Verschillende stadia van ontwikkeling van de deelbufferzones

Stadium van ontwikkeling	Lickebaert	Spaarnwoude	Noorderpark	Gaag	Amstelland	Houtrak	Abtswoude	Vechtstreek	IJsselmonde Oost	Haarlemmermeer /Schiphol	Leidschendam	Noorderpark buiten taakstelling
Nominatie												
Begrenzing vastgesteld												
Begrenzing opgenomen in streekplan												
Gebied op voorbereidingsschema SGP/LI												
Gebiedsperspectief												
Ontwerpplan Herinrichting												
Herinrichting vastgesteld door GS												
Herinrichting gestart												
Aankoop gronden taakstelling	100%	98%	95%	94%	89%	81%	68%	60%	55%	49%	27%	0%
Inrichting gebiedsdelen	60%	97%	35%	6%	49%	47%	17%	2%	11%	34%	3%	0%
Overdracht beheer												
Afsluiting												

- De jarenlange status van Rijksbufferzone heeft met veel inspanning geleid tot een toestand die algemeen gewaardeerd wordt. De openheid is gehandhaafd, de verstedelijking tussen de stadsgewesten is een halt toegeroepen en de kwaliteit van het landelijk gebied voor recreatie, natuur, een levensvatbare landbouw met het oog op het agrarisch cultuurlandschap is verbeterd. Ondanks de aangekondigde beleidswijziging in de Vijfde Nota hebben bestuurders de morele plicht het voorwerk te respecteren en waar mogelijk nog te verbeteren.
- Daarnaast zijn er bestuurlijke verplichtingen aangegaan. In de bijna alle zes deelgebieden hebben provinciale besturen landinrichtingsplannen en strategische groenprojecten vastgesteld. Overheden en andere partijen hebben er hun fiat aan gegeven, zijn investeringen aangegaan en hebben er hun eigen koers op uit gestippeld. Het ligt dan ook al erg voor de hand dat het werk afgemaakt wordt conform de afgeronde besluitvorming.
- Een deel van de bufferzone Blaricum-Huizen is veilig gesteld door de overdracht van het beheer aan de natuurbeheerorganisatie het Goois Natuur Reservaat en de Agrarische Stichting Blaricum, tenzij deze organisatie zelf plannen ontwikkelen die in strijd zijn met de oorspronkelijke doelstellingen van de Rijksbufferzones.
- Voor die bufferzones waarvoor nog geen definitieve vaststelling heeft plaats gehad, bestaat de mogelijkheid de planvorming tot nu toe in de planvorming voor de regionale parken te incorporeren. Dit is zeker het geval met de twee Limburgse bufferzones.
- Voor ieder deelgebied is nagegaan of er nog bijzondere juridische verplichtingen door de rijksoverheid binnen Rijksbufferzones zijn aangegaan buiten de regie van

de landinrichtingsprojecten en Strategische Groen Projecten. Dat is niet of nauwelijks het geval. Voor zover er verplichtingen zijn vallen die onder de uitvoering van de landinrichtingsplannen zoals de aankoop van een kas in de Duivenvoorde-corridor in de Landinrichting Leidschendam/SGP..

Noord-Holland:

De taakstelling met betrekking tot het realiseren van de groene overgangsgebieden rond Schiphol (het Groene Carré) is in het convenant Mainport en Groen Schiphol vastgelegd.

Utrecht

In de Rijksbufferzone Utrecht–Hilversum heeft de rijksoverheid nog wel de verplichting de 100 ha Natuurontwikkeling in de Bethunepolder, die zijn verworven met financiën van de Amsterdamse Waterleiding Maatschappij, te realiseren. Dit slaat op de activiteiten van het Ministerie van LNV/DLG/BBL.

Zuid-Holland

In deze provincie Zuid Holland zijn geen bijzondere verplichtingen getraceerd.

Limburg

Voor de zekerheid is ook deze provincie gecontroleerd op eventuele toezeggingen van de rijksoverheid in het kader van de vaststelling van de begrenzing van de twee Rijksbufferzones in dit gebied. Dat is niet het geval.

3.4 Conclusies huidige situatie

Het bufferzonebeleid heeft twee doelstellingen:

1. Voorkomen van verstedelijking tussen stadsagglomeraties
2. Realiseren van groene functies teneinde een kwaliteit te realiseren die aantasting van het gebied kan tegengaan.
  - Op het gebied van het voorkomen van verstedelijking is het bufferzonebeleid succesvol geweest. Zonder Rijksbufferzones zou de verstedelijking en het aaneengroeien van stadsagglomeraties veel verder zijn voortgeschreden.
  - De belangrijkste succesfactor bij de handhaving is de planologische duidelijkheid van de Rijksbufferzones geweest. De doelstelling is helder en onbetwist. Alle Rijksbufferzones zijn in streekplannen opgenomen.
  - De rijksstatus heeft daar ook toe bijgedragen. Lagere overheden kunnen op deze status terugvallen bij het pareren van initiatieven. Er zijn wel gemeenten die bezwaar hebben gemaakt tegen de begrenzing van Rijksbufferzones.
  - De strategische aankopen aan de randen van de steden hebben met name bijgedragen aan het voorkomen van de verstedelijking tussen stadsagglomeraties. Hierbij gaat het vooral om het voorkomen van grootschalige planmatige uitbreidingen van de steden. Het financieel instrumentarium van de Rijksbufferzones was hiervoor onontbeerlijk.
  - Ook bij de realisatie van de groene functies zijn successen geboekt. Er zijn tal van nieuwe groengebieden gerealiseerd, of nog in ontwikkeling. De symbiose

tussen het instrumentarium Strategisch Groenproject of Landinrichtingsproject en de inzet van het Bufferzone – aankoopinstrument heeft zijn vruchten afgeworpen.

- Daar waar herinrichtingprojecten zijn vastgesteld of nog in een stadium van besluitvorming zijn, nemen gemeenten de bestemmingen vrijwel integraal over in bestemmingsplannen, mede tegen de achtergrond van de streekplannen waarin die zijn opgenomen.
- Er zijn verschillen geconstateerd tussen de taakstellingen in het Rijksbufferzoneconvenant 1996 en de taakstellingen die in de herinrichtingsprojecten gehanteerd worden. Soms is de totale taakstelling per deelgebied gewijzigd, maar het gaat vooral om de verdeling over beleidscategorieën staatsbos, reservaat, natuurontwikkeling, recreatiebos en overige. Na de decentralisatie van rijkstaken naar de provincie verloopt de besluitvorming over de herinrichtingen buiten de directe betrokkenheid van het Ministerie van VROM om. LNV vertegenwoordigers fungeren nu als tussenschakel bij ingrijpende afwijkingen heeft terugkoppeling met VROM
- Met het afronden van de taakstellingen voor de verwerving van gronden voor groene gebieden is nog een bedrag van f. 350 miljoen gemoeid voor de aankoop van 2886 ha.
- Voor het afronden van de inrichting van de reeds verworven en nog te verwerven gronden is nog een bedrag gemoeid van naar schatting f 240 miljoen, voor 7276 ha verspreid over alle aankoopgebieden en beleids-categorieën.
- Met de definitieve vaststelling van Landinrichtingsplannen en Strategische Groenprojecten zijn zodanige commitments door partijen, waaronder de rijksoverheid aangegaan dat die bestuurlijk gezien moeilijk terug te draaien zijn.
- Zelfs de twee plannen die nog niet definitief zijn vastgesteld (Vechtstreek en Leidschendam/Haaglanden) zijn met de aankoop van gronden al in een vergevorderd stadium van ontwikkeling.
- De twee Limburgse bufferzones zijn de grenzen vastgesteld door GS en opgenomen in het streekplan.
- Er zijn binnen de vastgestelde begrenzingen van de Rijksbufferzones geen harde juridische verplichtingen aangetroffen voor de rijksoverheid anders dan de bestuurlijke verplichtingen die aan de herinrichtingsprojecten verbonden zijn.

4 Toekomstig beleid

4.1 Werkwijze

Om een inzicht te krijgen in de consequenties van de aangekondigde beleidswijziging in de vijfde Nota zijn bij de gesprekken met de in hoofdstuk 3 genoemde beleidsambtenaren van VROM-centraal, VROM-regionaal, LNV-centraal, LNV-regionaal, provincies en een ambtenaar van de Gemeente Blaricum vragen gesteld over hun inschatting van de toekomstige ontwikkeling in het algemeen of in hun regio in het bijzonder.

Daarbij werden hunnerzijds ook suggesties gedaan voor het toekomstig beleid en instrumentarium.

4.2 Resultaten

Mogelijke consequenties van de beleidswijziging Vijfde Nota

Het effect van het loslaten van het Rijksbufferzonebeleid moet wederom gezien worden tegen de achtergrond van die doelen, te weten het handhaven van de openheid en het beteugelen van de verstedelijking tussen stadsgewesten en het verhogen van kwaliteit voor recreatie, natuur en de landbouw i.v.m. handhaven van het agrarisch cultuurlandschap.

Door het wegvallen van de planologische duidelijkheid van de bufferzones zullen pogingen om in te breken op de eerste doelstelling om de openheid te handhaven, toenemen en ze zullen grootschaliger worden.

In de regio's zijn daar al aanwijzingen voor:

- In Amstelland worden pogingen verwacht om in te breken van Amsterdam, Amstelveen, Diemen en Ouderkerk.
- In de Vechtstreek zullen Weesp, Naarden en gemeenten in het Gooi trachten te knabbelen aan het gebied.
- Speculanten hebben bijna de hele Bloemendalerpolder in bezit.
- In Amsterdam-Purmerend zullen Amsterdam en Purmerend proberen uit te breiden. In Wormerland wordt aan een industrieterrein gedacht.
- In Blaricum-Huizen heeft na het uitkomen van de Vijfde Nota een projectontwikkelaar de lobby opnieuw opgestart om het Kunstcentrum bij de Warande Begraafplaats te realiseren. Verwacht wordt dat het verzoek om de manege op te richten zal terugkeren.
- In Haarlemmermeer-Schiphol zijn gemeenten en Schiphol zelf actief op de grondmarkt. Overal zitten speculanten. Van strategische aankopen komt nu al weinig terecht.

- In Houtrak speculeert men in de stadsrand op woningbouw. De consequenties zijn beperkt omdat het een gesloten blok vormt waar al 81 % in eigendom is van de overheid.
- Spaarnwoude is geheel ingericht en in handen van de overheid. Het is wel aantrekkelijk om langs de rand van dit recreatieobject woningbouw te plegen.
- In Utrecht-Hilversum zullen bij het trekken van de rode contouren robuustere zones om de steden worden nagestreefd. De noordrand van Utrecht ligt onder onteigening. Speculanten zitten hier niet in de bufferzone, maar aan de overkant van het Amsterdam-Rijnkanaal tegenover Westraven.
- In Midden Delfland zullen vooral pogingen worden ondernomen om de glastuinbouw uit te breiden o.a. vanuit De Lier. Speculanten zitten aan de rand van het Westland.
- In IJsselmonde-Oost zal planologische onduidelijkheid de verstedelijking aantrekken. Er zijn nog geen speculanten actief. Het streekplan Zuid-Holland Zuid uit 1998 vermeldt dat ter hoogte van het rangeerterrein Kijfhoek een beperkte bedrijfsontwikkeling van maximaal 15 ha mogelijk is. In de Vijfde Nota wordt hier verstedelijking in combinatie met versterking van de groenstructuur aangekondigd.
- In Den Haag-Leiden-Zoetermeer zal de zwakkere planologische duidelijkheid de speculanten rondom Duivenvoorde activeren. Het Streekplan Zuid Holland West kondigt aan dat op een tweetal plaatsen in deze bufferzone voor de langere termijn een verstedelijkingsmogelijkheid opengehouden wordt. Het gaat hierbij om de studiezones Grote Polder en Valkenburg. In de eveneens in de bufferzone gelegen Oostvlietpolder wordt ondanks verzet hiertegen van het Ministerie LNV ruimte geboden aan een stortlocatie met groene eindbestemming en een bedrijfsterrein. Vliegveld Valkenburg als bouwlocatie voor Leiden wordt al in de Vijfde Nota aangekondigd. Er heeft nog geen besluitvorming over plaatsgevonden.
- In de twee Limburgse bufferzones is alleen de eerste doelstelling nu aan de orde. De Provincie Limburg heeft in Zuid Limburg avant la lettre al bebouwingscontouren getrokken, waarin begrenzingen en de doelstellingen van de bufferzones zijn opgenomen.

De bedreiging van de openheid kwam tot nu toe vooral vanuit de stedelijke agglomeraties. De bedreiging zal straks ook van binnenuit komen.

Daar zijn twee redenen voor:

- Het loslaten van de status van Rijksbufferzone creëert verwachtingen bij steden en dorpen die als nu als enclaves in de bufferzones liggen. Zij zijn jarenlang bevroren en zullen nu pogingen gaan ondernemen om uit te breiden voor woningbouw en/of bedrijventerrein. De nieuwe beleidslijn wekt ook verwachtingen bij projectontwikkelaars.
- De tweede reden zit in de duurzaamheid van de landbouwbedrijven. Voor het behoud van het open landschap is het van belang dat landbouwbedrijven duurzaam in stand blijven. Voor die economische levensvatbaarheid is schaalvergroting noodzakelijk. Bij schaalvergroting in deze

gebieden moet niet gedacht worden aan intensivering maar letterlijk vergroting van het bedrijfsoppervlak. Bij deze opschaling stuiten boeren nu al tegen het probleem van de stijgende grondprijzen. Rijk en Vreke hebben hierover recent het rapport Ruimtedruk Zuidelijke Randstad uitgebracht. De vraag naar grond overstijgt het aanbod, waardoor de grondprijzen ver uitgaan boven de productiewaarde van de grond.

Vooraf aan de rand van steden is de prijs vaak zo hoog dat zelfs BBL de speculanten niet kan overbieden. Deze speculanten gaan blijkbaar uit van de verwachting dat de verstedelijking op termijn niet tegen te houden is. De planologische onduidelijkheid die het loslaten van de status van bufferzone met zich mee zal brengen, zal dit effect versterken. De landinrichtingsprojecten zijn blijkbaar toch niet voldoende om de economische positie van de landbouw veilig te stellen. De kans dat landbouwbedrijven gaan wijken zal toenemen. Weliswaar groeit daardoor het aanbod van grond en zal mogelijk de prijs van de grond dalen, waardoor het voor de blijvers iets gunstiger wordt om het bedrijfsareaal uit te breiden. De vraag naar grond is op bepaalde plaatsen echter zo groot dat dit geen soulaas zal bieden.

De wijkers brengen vervolgens ook het probleem met zich mee, dat andere bedrijven die normaal in de stedelijke omgeving thuis horen zich op het platteland zullen trachten te vestigen, of dat de ex-landbouwers dergelijke bedrijven op hun boerderij zullen starten. Deze functionele verstedelijking kan op termijn ook leiden tot diffuse morfologische verstedelijking. Deze processen zijn buiten de bufferzones al aan de gang.

De rem op de verstedelijking in de bufferzones heeft tot gevolg gehad dat elders in de omgeving van de stadsgewesten de verstedelijking dubbel zo hard is voortgeschreden.

Dat kan hier en daar leiden tot het aaneengroeien van steden of dorpen tot een schaal die ongewenst is. Maar ook uit oogpunt van bereikbaarheid en routing voor recreatie en voor het behoud van ecologische verbindingen kan dit ongewenst zijn. Deze ontwikkeling treedt niet alleen in de Randstad op, maar doet zich vermoedelijk op veel plaatsen in het land voor. De Rijksbufferzone Huizen-Blaricum is weliswaar heel klein maar zeer functioneel in dit opzicht. Waarschijnlijk is dit inzicht er de reden voor dat deze twee gemeenten de status zo strak weten te handhaven.

Het effect van de beleidswijziging op de tweede doelstelling om de kwaliteit van de groene ruimte van de bufferzones te verbeteren zal afhangen van het stadium waarin de plannen zich al bevinden. De meeste plannen zijn al in zo'n vergevorderd stadium van aankoop en inrichting dat het beter is ze af te ronden. Bovendien hebben alle partijen inclusief de rijksoverheid zich hieraan gecommitteerd.

- In Amsterdam-Purmerend is sprake van een bijzondere situatie omdat dit gebied op de nominatie staat tot Nationaal Landschap verklaard te worden, zoals aangekondigd in de Vijfde Nota deel I PKB. Dat betekent dat het Rijk hier de primaire zorg voor zal hebben.

- Blaricum-Huizen is helemaal uitgegeven aan beherende instanties.
- Spaarnwoude is zo goed als afgerond en ingericht.
- Houtrak is voor 82 % verworven en voor de helft ingericht.
- Midden-Delfland geniet een bijzondere positie als gevolg van de Reconstructiewet Midden Delfland. In Lickebaert zijn alle gronden al verworven en 60 % ingericht. In de Gaag is 94 % verworven, maar slechts 6 % is ingericht. Abtswoude is voor 68 % verworven en slechts voor 17 % ingericht.
- Het Noorderpark is voor 95 % verworven en voor 35% ingericht. De extra taakstelling hier staat nog geheel open.
- Amstelland is voor 88% verworven en voor de helft ingericht.
- De Vechtstreek is voor 80 % verworven, maar er heeft nog nauwelijks inrichting plaats gevonden. Het inrichtingsplan is nog niet vastgesteld.
- Haarlemmermeer-Schiphol is voor de helft verworven en voor ongeveer een derde ingericht.
- IJsselmonde–Oost is voor 55 % verworven en voor 11 % ingericht.
- Den Haag-Leiden-Zoetermeer is het minst ver gevorderd. Daar is nog maar 28 % verworven en er heeft nog nauwelijks inrichting plaats gevonden. Het plan moet nog wel formeel vastgesteld worden.
- De twee Limburgse bufferzones hebben nog geen enkele invulling gekregen. Daar staat alles nog open.

Het afronden van de groene functies zal waarschijnlijk duurder uitvallen door het stijgen van de grondprijzen bij minder planologische duidelijkheid.

4.3 Aanbevelingen voor toekomstig beleid

Voor het behoud van het contrast tussen stad en land en de recreatieve bereikbaarheid van het landelijk gebied is het van belang dat de ruimte tussen de stedelijke agglomeraties gehandhaafd blijft.

- Planologische duidelijkheid is een belangrijke factor gebleken bij het realiseren van de eerste doelstelling van het rijksbufferzonebeleid. Als de rijksstatus komt te vervallen zal die planologische duidelijkheid op een andere wijze gecreëerd moeten worden. Daarvoor is het instrument van de rode en groene contouren voor natuur en landschap het aangewezen middel.
- Het behouden van het agrarisch cultuurlandschap als contrast met het verstedelijkt gebied door schaalvergroting van de landbouw door areaalvergroting van bedrijven is te verwezenlijken door het aankopen van landbouwgronden door de rijksoverheid (de grondbank) en deze gronden weer uit te geven in erfpacht onder voorwaarden die betrekking hebben op het landschapsbeheer en de daarbij passende bedrijfsvoering.
- De regionale parken moeten volgens de Vijfde Nota een belangrijke rol gaan vervullen voor recreatie en toerisme in een natuurlijke omgeving. In de bufferzones zijn voor dit doel gebieden ingericht. Het recreatief medegebruik van

het agrarisch gebied is nog niet goed van de grond gekomen. In de Vijfde Nota wordt het bevorderen van dit medegebruik ook expliciet genoemd. Het meewerken aan de infrastructuur voor recreatief medegebruik kan een van de voorwaarden zijn bij het uitgeven van aangekochte gronden in erfpacht aan blijvende landbouwers.

- Voor het zeker stellen van kritische open ruimten tussen steden ook buiten de huidige buffezones kan het naast het contourenbeleid nodig zijn strategische aankoop van gronden als instrument van de rijksoverheid in te zetten. Het verdient aanbeveling de kaart van Nederland nog eens goed te bekijken waar zich dergelijke situaties al voordoen of dreigen voor te gaan doen. Ook bij het overleg tussen gemeenten, provincies en rijk over het bepalen van de rode en groene contouren moet hier expliciet op gelet gaan worden.
- Voor de afronding van de lopende en in voorbereiding zijnde inrichtingsplannen is het aan te bevelen opnieuw convenanten af te sluiten over de taakstellingen tot het verwerven van gronden voor de verschillende beleidscategorieën. De tabellen per aankoopgebied in bijlage 4 geven de stand van zaken weer. Die gegevens met het kaartmateriaal in Bijlage 2 kunnen als informatiebron en uitgangspunt voor de resterende grondaankoop- en herinrichtingskosten gehanteerd worden. Het verdient aanbeveling in die convenanten ook marges in de taakstellingen op te nemen. Met name in die gebieden waar de gebiedsperspectieven nog in ontwikkeling zijn of genomen moeten worden.
- Om BBL in staat te stellen op te kunnen bieden tegen andere partijen op de grondmarkt moet bij strategische aankopen overwogen worden de beschikbare middelen geconcentreerder in te zetten en het instrument onteigenen en voorkeursrecht vaker te hanteren.
- Dit alles houdt in dat het financieel instrument van de Rijksbufferzone beschikbaar moet blijven.
- Bij de ontwikkeling van regionale parken is het van belang zoveel mogelijk partijen uit de regio te betrekken teneinde het draagvlak voor de uitvoering te vergroten. Waterbeheerders, recreanten, natuurbeschermingsorganisaties, cultuurhistorische verenigingen en de landbouw en ander bedrijfsleven dienen integraal bij de planvorming een rol te spelen.

4.4 Conclusies toekomstig beleid:

- Indien het restrictief karakter en de status van (Rijks)bufferzone komt te vervallen zal planologische onduidelijkheid ontstaan. Daardoor zullen pogingen ondernomen worden door met name gemeenten en projectontwikkelaars om grootschaliger inbreuken te plegen dan tot nu toe het geval is geweest. Hier en daar is dat proces al schoorvoetend begonnen. Er worden hier en daar al gronden gekocht door beleggers of juist niet verkocht vanwege de verwachtingswaarde, omdat men verwacht dat stedelijke ontwikkelingen in deze gebieden op den duur zullen plaatsvinden.

Planologische duidelijkheid creëren is nodig om het ruimtelijk beleid in de omgeving van de stad te bewaken. Het trekken van rode en groene contouren zal dit moeten opvangen.

Daarnaast is het nodig strategische grondaankopen te continueren op plaatsen waar de open ruimte tussen steden bedreigd wordt, ook buiten de bestaande bufferzones.

- Instrumenten als onteigening en voorkeursrecht kunnen wellicht bijdragen aan een snellere realisatie van groene gebieden. Bij de vraag of de realisatie van deze groene gebieden bijdraagt aan de doelstelling dat de kwaliteit zo hoog is dat er geen aanslagen meer zullen plaats vinden op het gebied zijn vraagtekens te plaatsen. Zo blijkt dat de economische positie van de landbouw (mede door de hoge grondprijzen) in veel bufferzones verzwakt is. Hierdoor ontstaat de zogenaamde aantasting van binnenuit. De landinrichtingsprojecten zijn er blijkbaar niet in geslaagd om deze bedreiging te stoppen. De afronding van de geplande groene gebieden is hierdoor niet voldoende om de kwaliteit van het gebied (en de openheid ervan) langdurig te waarborgen.

Voorgesteld wordt gronden na aankoop met rijksmiddelen in erfpacht uit te geven onder voorwaarden die bijdragen aan de continuïteit of ontwikkeling van het landschap en het recreatief medegebruik.

- Voor de meeste bufferzonegebieden liggen ruimtelijke herinrichtingsplannen op tafel en zijn in uitvoering. Er zijn door het langjarige beleid morele en bestuurlijke verplichtingen ontstaan waar moet van afgeweken kam worden.
- *Aanbevolen wordt deze plannen af te ronden door verdere aankoop van gronden en inrichting. De taken voor de resterende periode zullen in een nieuw convenant moeten worden vastgelegd. De bestuurlijke mismatch over de betrokkenheid van VROM bij de besluitvorming over de herinrichting, die ontstaan is door de decentralisatie zal gerepareerd moeten worden. Dit kan door de provincies bij het nieuwe convenant te betrekken, dan wel door een vertegenwoordiger van VROM in de Landinrichtingscommissies te laten participeren. Bij het formuleren van taakstellingen kunnen marges voor afwijkingen worden ingebouwd.*
- *Bij de plannen die nog in een stadium van besluitvorming zijn kan overwogen worden het recreatief medegebruik te versterken door het hierboven voorgestelde aankopen van gronden en weer uitgeven aan agrariërs onder bepalingen die het beheer van het landschap en het recreatief medegebruik ten goede komen.*
- Bij de ontwikkeling van regionale parken dienen zoveel mogelijk regionale en lokale partijen betrokken te worden teneinde het draagvlak voor de realisatie te vergroten.

Geraadpleegde stukken

Ruimtelijke Ordening Nederland en Rijksbufferzones.

- De ontwikkeling van het westen des lands, deel 1 rapport; Wekcommissie Westen des Lands van de Rijksdienst voor het nationale plan; Den Haag 1958.
- Nota inzake de ruimtelijke ordening in Nederland; Staatsdrukkerij en uitgeversbedrijf; 's-Gravenhage, 1960
- Tweede nota over de ruimtelijke ordening in Nederland. Verkorte uitgave. Hoofdlijnen van het nationale ruimtelijke beleid; Staatsuitgeverij; s-Gravenhage 1966
- Derde Nota over de ruimtelijke ordening, deel 2: Verstedelijkingsnota; deel 2a Beleidsvoornemens over spreiding, verstedelijking en mobiliteit; Tweede Kamer, Zitting 1975-1976, 13 754,nrs 1-2; 's-Gravenhage 1976.
- Brief van de Staatssecretaris van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening; Tweede Kamer, zitting 1981-1982, 17 100 Hoofdstuk XI, nr. 56; Den Haag 1982.
- Vierde Nota over de ruimtelijke ordening Extra; Tweede Kamer, vergaderjaar 1990-1991, 21 879, nrs. 1-2, SDU-uitgeverij 's-Gravenhage 1990.
- Structuurschema Groene Ruimte, Ontwerp planologische Kernbeslissing; 's-Gravenhage; oktober 1992.
- Onderzoek bufferzones; Grontmij Advies &techniek, Afd Ruimtelijke Planning, Zeist, maart 1993.
- Evaluatie van het Bufferzonebeleid, een literatuurstudie, Berenschot, Utrecht, oktober 1993.
- Herziening Bufferzoneconvenant; Dienst Landinrichting Beheer Landbouwgronden Afd.Grondzaken, Utrecht, november 1996.
- Balans Ruimtelijke Kwaliteit 2000; Ministerie van VROM; Den Haag, 2000
- Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening PKB. deel 1; Ministerie van VROM; Den Haag, 2001
- Who is afraid of red, green and blue?, Toets van de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening op Ecologische effecten, Milieu en Natuurplanbureau, Bilthoven, april 2001

Streekplannen

- Streekplan Zuid-Limburg, Plan en toelichting deel 2; Provinciale Staten van Limburg, Maastricht, februari 1987
- Streekplan voor het Amsterdam-Noordzeekanaalgebied, toelichting; Provinciaal Bestuur van Noord-Holland; Haarlem, juli 1987
- Partiele herziening Streekplan Amsterdam-Noordzeekanaalgebied ANZKG, Haarlemmermeer/ Schiphol, Voordracht; Provincie Noord Holland, Haarlem, december 1995.
- Ontwerp-Streekplan Zuid-Holland Zuid; Provinciale Staten van Zuid Holland, Den Haag 1989.
- Streekplan Waterland, beschrijving en toelichting; Provinciaal Bestuur van Noord-Holland; Haarlem, september 1991.
- Streekplan Utrecht, Provincie Utrecht, juli 1994
- Streekplan Rijnmond, interim beleidsnota; Provinciale Staten van Zuid-Holland, den Haag, juni 1996.
- Streekplan Gooi en Vechtstreek, ontwerp; Provinciaal Bestuur van Noord-Holland; Haarlem, december 1997.
- Streekplan Zuid-Holland West, Beschrijving met toelichting; Provinciale Staten van Zuid-Holland, Den Haag, januari 1997.
- Raamplan Haarlemmermeer Groen, Ontwerp met kaartbijlagen; Provincie Noord Holland, juni 1997
- Streekplan Gooi en Vechtstreek, vastgesteld; Provinciaal Bestuur van Noord-Holland; Haarlem, oktober 1998.
- Partiele Streekplanherziening open ruimte- en bufferzonebeleid Zuid-Limburg met Contourenatlas per kern; Provincie Limburg; December 1999.

Herinrichtingsplannen

- Reconstructie Midden-Delfland, deelplan Lickebaert, met inspraakhandleiding; Reconstructiecommissie Midden-Delfland, Maasland, november 1985.
- Reconstructie Midden-Ddelfland, Voorlopig Ontwerp-deelplan "Gaag"; Reconstructiecommissie Midden Delfland; Maasland, december 1987.

- Herinrichting Amstelland, Ontwerpplan; Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Landinrichtingsdienst, utrecht, september 1992.
- Herinrichting Noorderpark, Ontwerpplan; Ministerie van Landbouw Natuurbeheer en visserij; Utrecht, januari 1995
- Reconstructiegebied Midden-Delfland, Deelplan Abtswoude, Concept-ontwerp reconstructieplan, Centrale Laninrichtingscommissie, september 1995
- Herinrichting IJsselmonde, landinrichtingsplan; Dienst Landelijk gebied, Utrecht 1998.

Overige

- SGR-enquête 2001; Dienst Landelijk Gebied; Interne mededeling DLG, Utrecht 2001.
- “Van der Jagt-tabel” Realisatie Verwerving SGR taakstellingen tot en met 2018; interne nota Ministerie van LNV / Ministerie VROM.
- Ruimtedruk Zuidelijke Randstad; Rijk P.J. (LEI) en Vreke, J; Alterra rapport 4.00.11 LEI, Den Haag mei 2000.
- GISsen met Beleid, handleiding; Dienst Landelijk Gebied, Utrecht, december 2000.

Overzicht van Bijlagen

Bijlage I Historisch overzicht van het Rijksbufferzonebeleid

Bijlage 2 (A t/m F)

Kaarten van de begrenzings beleidscategorieën van Rijksbufferzones met een taakstelling in de Randstad (schaal 1 : 25.000).

Bijlage 2 (G en H)

Kaarten van de Rijksbufferzones zonder taakstelling in de Randstad (schaal 1 : 25.000).

Bijlage (2 I en J)

Kaarten van de Rijksbufferzones zonder taakstellingen in Limburg (schaal 1 : 25.000)

Bijlage 3 (A t/m F)

Kaarten van de gebiedscategorieën van de Rijksbufferzones met taakstellingen in de Randstad (schaal 1 : 50.000)

Bijlage 3 (G, I, J)

Kaarten van gebiedscategorieën in en om Rijksbufferzones zonder taakstelling (schaal 1 : 50.000).

Bijlage 4 (A t/m L)

Tabellen per deelbufferzone (aankoopgebieden)
waarin opgenomen: Totaal oppervlak, Taakstelling Convenant 1996, Taakstelling 2001, verworven 2001, ingericht 2001 volgens SGR- enquête, gedifferentieerd over beleidscategorieën, exclusief beheersgebieden.

Bijlage 5

Gemeenten in de Rijksbufferzones

Bijlage 6

Samenstelling Begeleidingscommissie

Bijlage 7

Lijst van geïnterviewde en geraadpleegde personen en instanties

Bijlage 1 Historisch overzicht van het rijksbufferzonebeleid

Het fenomeen bufferzone dateert al van 1958. In januari van dat jaar bracht de Werkcommissie van de Vaste Commissie van de Rijksdienst voor het Nationale Plan het Rapport “ De ontwikkeling van het westen des lands” uit. Deze commissie inventariseerde de te verwachten problemen bij de verdere groei van de steden in de ring rondom het groene hart, “de Randstad”. *“ Laat men de ontwikkeling haar gang gaan, dan verspeelt men een der grote voordelen van de Nederlandse Randstad boven buitenlandse conurbaties: de ruimtelijk apart liggende steden van overzichtelijke omvang. Het zal daarom nodig zijn waar nog mogelijk een scheidende strook van ongeveer 4 km tussen de steden open te houden. “* Voor de ruimtelijke ontwikkeling van het westen werden drie hoofdlijnen geformuleerd:

1. behoud van de historisch gegroeide centra op de stedelijke ring als blijvend en ruimtelijk apart gelegen zwaartepunten;
2. behoud van een agrarisch middengebied als centrale ruimte van groot formaat;
3. expansie van de gehele Randstad in uitwaartse richting

De bereikbaarheid van het buitengebied stelt ook grenzen aan de omvang van de agglomeraties Dit impliceert het doen groeien van kleine kernen en op termijn het creëren van nieuwe steden.

Ook voor de recreatie konden de vrije stroken tussen de steden een belangrijke functie gaan vervullen.

“ De geleding van de Randstad in afzonderlijke agglomeraties wordt geaccentueerd door bufferstroken op de meest bedreigde punten. Deze zullen onvermijdelijk meer en meer in de urbane sfeer komen, wat echter het behoud van grote gedeelten ervan voor agrarisch gebruik niet behoeft uit te sluiten. Zulk een gebruik is zelfs zeer wenselijk “.

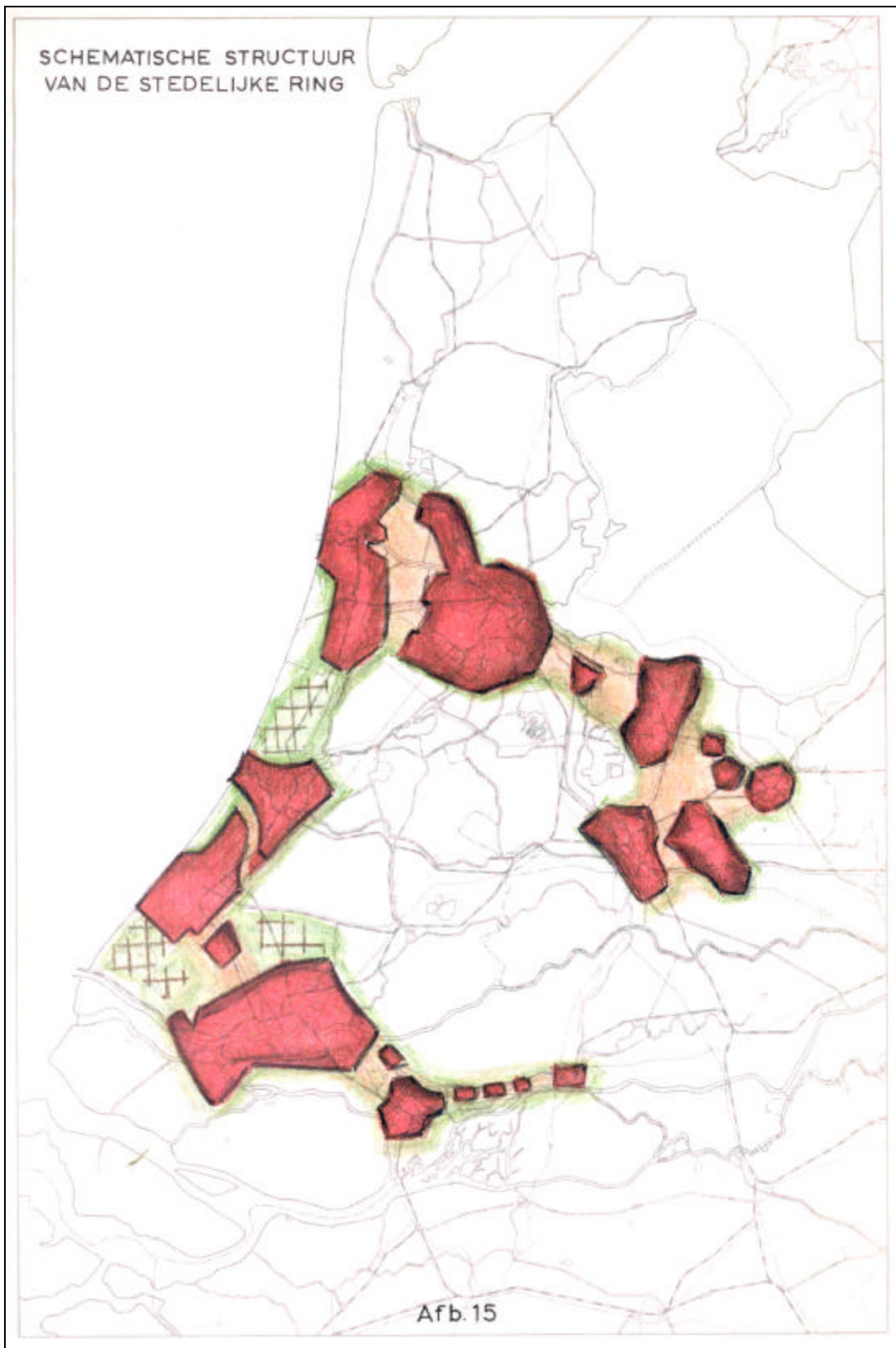

Fig. 1 De planfiguur uit het rapport van de Werkcommissie Westen des Lands 1958, met Randstad (stedenring) Groene hart en bufferstroken (afb. 15)

“ Uit het kaartbeeld spreken de sterke spanningen op het terrein van de recreatie. Bescherming van de grote opnamegebieden van groot formaat in het Deltagebied, de Biesbosch en het IJsselmeergebied en met behoud en ontwikkeling van de recreatieve waarde van het middengebied ook bij voortgaande agrarische ontwikkeling.

In de Randstad zelf zijn de bufferstroken mede voor een recreatieve functie bestemd gedacht. Daarnaast worden voor Amsterdam-Zaanstreek en de Waterwegagglomeratie nieuwe voorzieningen voor de ontspanning op korte afstand aanbevolen ter aanvulling van de bestaande, doch te beperkte mogelijkheden in het Amsterdamse Bos en de Kralingerhout.”

Onder uitvoering en financiering vermelden ze:

“ De bufferstroken tussen de agglomeraties introduceren een nieuw type groene zone, dat door bestemmingsplannen alleen niet kan worden gerealiseerd. Eigendomsverwerving door publieke lichamen en speciale instellingen zal op grotere dan de thans gebruikelijke schaal nodig zijn. De uitgaven daarvoor zullen de krachten van de onmiddellijke belanghebbende gemeenten te boven gaan; zij dienen trouwens de opbouw van de Randstad als geheel.”

Bovendien signaleren zij:

“De overgang van grote oppervlakten grond uit de agrarische sfeer naar andere doeleinden zal moeilijkheden medebrengen, die zo goed mogelijk dienen te worden opgelost. Een nauw samengaan met de ruilverkavelingsplannen zal hiertoe kunnen bijdragen.”

Deze nota kan gerust als de basis voor de verdere ruimtelijke planning in West Nederland worden gezien.

In 1960 werd een Eerste Nota voor de Ruimtelijke Ontwikkeling van Nederland uitgebracht. De basisgedachte van de Werkcommissie Westen des Lands werd daarin overgenomen. Het Groene Hart moest open blijven en met landelijke functies ingericht. De steden moesten zich ontwikkelen in een ring rond het groene hart, door groene bufferzones gescheiden, zodat ze elk van een overzichtelijke omvang bleven en hun eigen identiteit behielden. Aanvullende ruimte voor de groeiende bedrijvigheid en woningbehoefte moest worden gevonden in nieuwe steden in uitwaartse richting. Omdat Den Haag niet uitwaarts kon is Zoetermeer in het Groene Hart ontwikkeld. De bufferzones (bufferstroken), het Groene Hart en de open ruimten rond de bestaande en nieuwe steden aan de buitenzijde van de Randstadring boden alle stedelingen op korte afstand recreatiemogelijkheden in het groen. Voor het ontwikkelen van recreatie- en natuurgebieden werd ‘werk met werk’ maken aanbevolen. Ruilverkavelingen werden als voorbeeld genoemd.

In de Tweede Nota voor de Ruimtelijke Ordening uit 1966 staat vermeld dat sedert 1964 een post is opgenomen op de begroting van het Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijk Ordening waaruit subsidie aan provincies, gemeenten of samenwerkingslichamen kan worden gegeven voor de veiligstelling van de bufferzones in het Westen des Lands. Er wordt ook nagegaan welke bufferzones en open gebieden ook elders in het land eveneens onder de werking van de regeling moeten worden gebracht.

In sommige gevallen vraagt de goede inrichting van de bufferzones en van de open ruimten tussen de stadsgewesten om een feitelijke reconstructie. De Regering heeft de vraag in studie of daar nieuwe (wellicht ook wettelijke) instrumenten zijn vereist, als in overwegende mate niet-agrarische belangen in het geding zijn.

In de loop der jaren zestig groeit al het besef dat handhaven van de vrije ruimte niet genoeg is om de recreatieve kwaliteit gestalte te geven. De voorbereiding van de Reconstructiewet Midden Delfland is al in 1963/64 begonnen en in 1972 ingediend. In 1978 werd de Reconstructiecommissie ingesteld.

Aanvankelijk werden bestemmingsplannen gezien als instrument voor het veiligstellen van bufferzones, waarbij soms schadevergoedingen en noodzakelijke aankopen gesubsidieerd konden worden tot maximaal 50 %. Grond aankopen wordt steeds belangrijker en wordt een volwaardig beleidsinstrument. De subsidie voor aankopen komt van 1964 tot 1968 ten laste van het begrotingsartikel "overige uitgaven ten behoeve van ruimtelijke ordening" van het toenmalige Ministerie van Volkshuisvesting en Bouwnijverheid.

In 1968 komt het "bufferzonebudget" voor het eerst als zelfstandige post op de rijksbegroting voor als "Bijdrage ten behoeve van het veiligstellen van bufferstroken" (in het hoofdstuk Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening). Tot op dit moment is het bufferzonebeleid daarmee een van de weinige specifieke RO-instrumenten waarvoor het Rijk rechtstreeks financiële middelen ter beschikking stelt.

In de Verstedelijkingsnota, deel 2 van de Derde Nota over de Ruimtelijke Ordening van 1975 wordt gesteld dat tussen de stadsgewesten en binnen de stadsgewesten bufferzones voor de nodige afwisseling kunnen zorgen tussen stedelijk gebied en open ruimte. Geleidelijk is het aantal bufferzones, dat met behulp van het Rijk wordt opgehouden, uitgebreid. Naast Midden Delfland en Spaarnwoude wordt thans ook aandacht besteed aan de bufferzones Den Haag-Leiden, Amsterdam-Purmerend, Bijlmer-Bussum en Blaricum-Huizen/Oostermeent. Uitbreiding met bufferzones tussen Utrecht en Hilversum, tussen Maastricht en de westelijke Mijnstreek en tussen de Westelijke en Oostelijke Mijnstreek zal in procedure worden gebracht. Daarnaast zijn er nog meer plaatsen waar een bufferzonebeleid nodig zal zijn.

Evenals andere open ruimten kunnen bufferzones hun geleidingsfunctie alleen dragen als er tevens een nutsfunctie is. In veel gevallen kan deze nutsfunctie bestaan uit het functioneren als recreatiegebied, zoals het geval zal zijn met Spaarnwoude en delen van Midden-Delfland. Ook de hoge ecologische en landschappelijke waarde van een gebied kan een nutsfunctie zijn. (Amsterdam-Purmerend, delen van Den Haag-Leiden en Maastricht-Westelijke Mijnstreek). In de meeste gevallen zal de nutsfunctie bestaan uit agrarisch gebruik.

" Daar waar het binnen of tussen stadsgewesten uiterst moeilijk is de visuele open dan wel de overwegend onbebouwde ruimte te handhaven, kan de rijksoverheid door het treffen van maatregelen in het kader van het bufferzonebeleid de openheid verzekeren. Deze maatregelen betreffen zowel de

subsidiering in de grondverwerving als het stellen van voorwaarden bij de inrichting en het beheer van de bufferzones. De aard van de inrichting en beheer varieert per bufferzone en speelt in op de bestemming van het gebied.”

“ De bij de aanwijzing van nieuwe bufferzones te volgen procedures valt in twee fasen uiteen: de landelijke prioriteitsbepaling en de concrete aanwijzing, en verloopt in hoofdlijnen als volgt:

Met het oog op de landelijke prioriteitenbepaling wordt onder verantwoordelijkheid van de Minister van VRO voor nieuw aan te wijzen zones een lijst met gegevens opgesteld. Daartoe behoren o.a. een opsomming van de waarden van het gebied en van de oorzaken waardoor het gebied zijn waarden dreigt te verliezen, een globaal begrenzingsvoorstel, een indicatie over het mogelijk toekomstig gebruik van het gebied van de bufferzone en een globale schatting van kosten van verwerving. Over deze lijst vindt overleg plaats met de Ministers van CRM en L&V. Na overleg met de desbetreffende Colleges van GS brengt de Rijksplanologische Commissie over de prioriteiten voor nieuw aan te wijzen bufferzones advies uit aan de Minister van VRO. De Minister maakt daarna zijn principe-uitspraak bekend.

In het kader van de concrete aanwijzing van een bepaalde bufferzone stelt de Minister van VRO vervolgens de omgrenzing van deze bufferzone vast. Daarover pleegt hij overleg met de daarbij betrokken provinciale besturen, die zo nodig overleggen met de daarbij betrokken gemeentebesturen.”

De financiering van grondaankopen is verdeeld over VROM en LNV volgens een in 1987 in de zogenaamde twee-DG-nota vastgelegde verdeelsleutel, waarbij VRO in principe tweederde van de financiering voor zijn rekening neemt en L&V eenderde;

Naar aanleiding van de begrotingsbehandeling 1982 in de Uitgebreide Commissievergadering van de Vaste Commissie voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening heeft de toenmalige Staatssecretaris van VRO naar aanleiding van vragen van de PvdA-fractie bij monde van de heer Veldhoen een uitvoerig antwoord gegeven over de strategie van het bufferzonebeleid.

Naast de in de Verstedelijkingsnota al genoemde bufferzones wordt gemeld dat in de Nota Landelijke Gebieden, de bufferzone IJsselmonde-Oost aan de reeks is toegevoegd. Uitvoerig wordt ingegaan op de bestemming, de inrichting en het beheer van de bufferzones. Onder de paragraaf “Inzet van instrumenten” wordt vermeld dat de aandacht bij de grondverwerving in de eerste plaats uitgaat naar zogenaamde strategisch gelegen gronden. Dit zijn landelijke gebieden die zodanig zijn gesitueerd ten opzichte van het stedelijk gebied en de infrastructuur dat zij onder sterke stedelijke druk staan. In deze gebieden ligt vanuit de ruimtelijke ordening de grootste prioriteit om de agrarische, natuurwetenschappelijke en/of recreatieve functie veilig te stellen. Dit gaat veelal gepaard met de omzetting van zwakkere in een sterkere functie. Buiten de strategisch gelegen gebieden worden eveneens gronden verworven. Hier kunnen zich bij voorbeeld mogelijkheden voordoen een ruil tot stand te brengen met gronden binnen de strategisch gelegen gebieden.

Tevens gaat zij in op de interactie met de sectorinstrumenten voor de landbouwstructuurverbetering, de recreatie en natuurbeheer.

Ook wordt de stand van zaken bij de verwerving van gronden in hectares en de uitgaven daarvoor aangegeven voor de bufferzones Spaarnwoude, Midden-Delfland,

Bijlmer-Bussum, Blaricum-Huizen/Oostermeent, Den Haag-Leiden-Zoetermeer, en Utrecht-Hilversum. Op dat moment was fl. 156,5 miljoen uitgegeven.

Vervolgens wordt per bufferzone het inhoudelijke en procedurele beleid weergegeven.

Naast de zojuist genoemden komen ook de twee Limburgse Bufferzones aan de orde en Amsterdam-Purmerend en Oost-IJsselmonde.

In de Vierde Nota Extra van 1990 –1991 wordt onder 'Uitgangspunten van beleid' vermeld:

“Om te voorkomen dat stadsgewesten aaneengroeien zijn en worden bufferzones aangewezen: Goed ingerichte open ruimten tussen stadsgewesten waarin door zorgvuldige bestemming, inrichting en beheer en door grondaankopen door de overheid een duurzaam agrarisch grondgebruik en in delen een inrichting voor recreatie, bos en natuur wordt nagestreefd.

Om de geleedende functie van bufferzones te handhaven of te versterken, is het beleid gericht op een inrichting die aan deze functie recht doet en –indien nodig- op aankoop van gronden en opstellen door het Bureau Beheer Landbouwgronden. Voor de inrichting van bufferzones worden instrumenten in het kader van de landinrichting, de planningsprocedure openluchtrecreatie en instrumenten voor aankoop en beheer van natuurgebieden en voor stichting of uitbreiding van staatsboswachterijen ingezet.

In verband met het aankoopbeleid kunnen bufferzones na exacte begrenzing worden aangemerkt als gebieden in de zin van artikel 37 van de Wet Agrarisch Grondverkeer (voorkeursrecht BBL).“

“In de provincies Noord-Holland, Zuid Holland en Utrecht zijn als bufferzone aangewezen Spaarnwoude, Amsterdam-Purmerend, Amstelland-Vechtstreek, Blaricum-Huizen/Oostermeent, Den Haag-Leiden-Zoetermeer, Midden-Delfland, Oost-IJsselmonde en Utrecht-Hilversum.”

“In de provincie Limburg blijven de Bufferzones tussen de stadsgewesten Maastricht en Sittard/Geleen en tussen Sittard/Geleen en Heerlen gehandhaafd. Gestreefd wordt naar het in stand houden van de geleedingsfunctie van het gebied tussen het stadsgewest Maastricht en het gebied van de Luikse agglomeratie.”

In 1992 verschijnt het Structuurschema Groene Ruimte waarin o.a. de Randstad-groenstructuur wordt geprojecteerd. De Randstadgroenstructuur is het landelijk gebied rond de steden in de Randstad. Het Kabinet wil de kwaliteit van het landelijk gebied verbeteren en afstemmen op de gebruikers door er bossen, recreatie en natuurterreinen aan te leggen. Genoemd worden Zoetermeer-Zuidplan, Haarlemmermeer, Noordelijke Vechtstreek, Eiland van Dordrecht, Utrecht en de Landgoederenzone-Haaglanden. Een aantal van deze projecten heeft letterlijk een raakvlak met een van bovengenoemde Rijksbufferzones.

In zes van de tien aangewezen Rijksbufferzones worden via de instrumenten Landinrichting (LIP) en Strategisch Groen Project (SGP)

plannen ontwikkeld, waarin gebieden worden aangewezen voor groene functies. De Dienst Landelijke Gebied is belast met de planvoorbereiding en uitvoering van deze projecten. Er worden beleidscategorieën onderscheiden: reservaatgebieden, natuurontwikkelingsgebieden, recreatiebossen, staatsbossen, overige recreatiegebieden, overige bos en landschap en bedrijfsvergroting landbouw, wegen en

waterlopen. Voor de realisatie van deze zogenaamde beleidscategorieën moeten gronden verworven worden. Het Bureau Beheer Landbouwgronden is hiermee belast.

In 1993 wordt door de Grontmij een beschrijving per bufferzone gegeven op welke plaatsen de kans op inbreuken op het open karakter van de bufferzones het grootst is. Dit i.v.m. met de gedachte de aankoop van gronden te concentreren op strategische punten die van belang zijn voor de eerste doelstelling van de bufferzones, het voorkomen van het aaneengroeien van stadsgewesten.

Ook in 1993 heeft het Bureau Berenschot de financiële balans van het aankoopregime in de Rijksbufferzones opgemaakt. Aanleiding daarvoor was de wisselende discrepantie tussen de begroting van kosten voor grondverwerving en de uitgaven daarvoor in de loop van de tijd. De belangrijkste factor daarin zijn stijgende grondprijzen.

In 1991 en 1992 had de RPD al besluiten genomen om de uitgaven in de hand te houden.

In 1996 werd de balans opnieuw opgemaakt voor de aan te kopen gronden en de voorfinanciering door VROM en LNV in de vorm van een vernieuwd Convenant 96. Het Convenant 96 bevat taakstellingen per zogenaamd aankoopgebied. De volgende aankoopgebieden worden onderscheiden.

Convenant 96	d.d. 1996.11.19.			
Provincie	Rijksbufferzone	Bufferzone-deelconvenant	Aankoopgebied	LIP
Noord-Holland	Amsterdam-Haarlem	Amsterdam-Haarlem A	Spaarnwoude	*****
Noord-Holland	Amsterdam-Haarlem	Amsterdam-Haarlem B	Houtrak	*****
Noord-Holland	Amsterdam-Haarlem	Amsterdam-Haarlem C	Haarlemmermeer-Schiphol	Haarlemmermeer-west
Noord-Holland	Amstelland-Vechtstreek	Amstelland-Vechtstreek A	Amstelland	Herinrichting Amstelland
Noord-Holland	Amstelland-Vechtstreek	Amstelland-Vechtstreek B	Vechtstreek (Bijlmermeer-Bussum oud)	Herinrichting Vechtstreek
Zuid - Holland	Den Haag-Leiden-Zoetermeer	Den Haag-Leiden-Zoetermeer A	DLZ-Leidschendam	Herinrichting Leidschendam (onderdeel SGP de Haaglanden)
Zuid - Holland	Den Haag-Leiden-Zoetermeer	Den Haag-Leiden-Zoetermeer B	DLZ Leidschendammerhout	*****
Zuid-Holland	Midden Delfland	Midden-Delfland A	MD Abtswoude	Reconstructie Midden-Delfland, deelplan Abtswoude
Zuid-Holland	Midden Delfland	Midden-Delfland B	MD Lickebaert	Reconstructie Midden-Delfland, deelplan Lickebaert
Zuid-Holland	Midden Delfland	Midden-Delfland C	MD De Gaag	Reconstructie Midden-Delfland, deelplan de Gaag
Zuid-Holland	IJsselmonde-Oost	IJsselmonde-oost	Oost-IJsselmonde	Herinrichting IJsselmonde
Utrecht	Utrecht-Hilversum	Utrecht-Hilversum A	Noorderpark	Noorderpark, binnen taakstelling
Utrecht	Utrecht-Hilversum	Utrecht-Hilversum B	buiten taakstelling	Noorderpark, buiten taakstelling

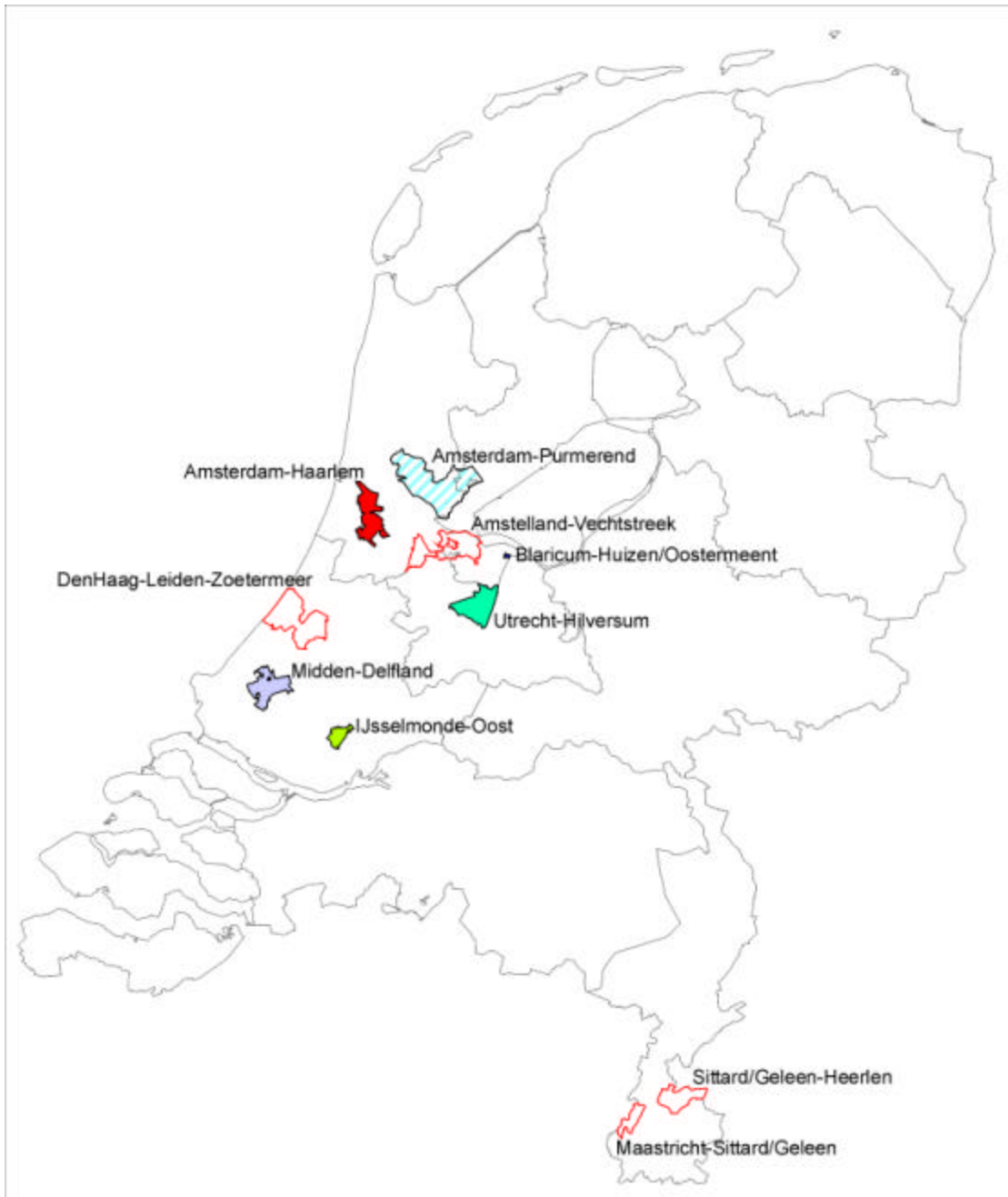

Fig. 2 De ligging van de tien Rijksbufferzones

Voor de Rijksbufferzones Amsterdam-Purmerend is geen taakstelling voor grondverwerving vastgesteld. In dit gebied ligt wel het afgerond landinrichtingsproject Waterland. Bovendien is Waterland een waardevol cultuurlandschap, WCL-gebied.

Voor de twee Limburgse Rijksbufferzones is de begrenzing door GS van Limburg vastgesteld. Er is nog geen gebiedsperspectief opgesteld. Daarmee is er ook nog geen taakstelling tot het verwerven van gronden.

De bufferzone Blaricum-Huizen/Oostermeent zijn 134 ha verworven op het grondgebied van de gemeente Blaricum. Deze gronden zijn in beheer gegeven bij het Goois Natuur Reservaat en maakt onderdeel uit van de EHS.

Sedert enkele jaren maakt de Dienst Landelijke Gebied jaarlijks de balans op van de stand van zaken in de aankoop van gronden en de stand van zaken bij de inrichting en uitgifte in beheer aan natuurbeheerorganisaties. Deze zogenaamde SGR-enquête (Structuurschema Groene Ruimte) bevat overigens ook de stand van zaken in andere landinrichtingsprojecten en strategische groenprojecten buiten de Rijksbufferzones. In het volgende hoofdstuk wordt de stand van zaken in de realisatie in bovengenoemde aankoopgebieden van de Rijksbufferzones per 1-1- 2001 weergegeven. Ook de mate waarin het bufferzonebeleid (aanwijzing en grondverwerving voor nutsfuncties) bijgedragen heeft aan de oorspronkelijke doelstelling de geleding tussen stadsgewesten te handhaven komt daar aan de orde.

Het Ministerie van Volksgezondheid Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer heeft onlangs deel I van de Vijfde Nota uitgebracht. In deze Vijfde Nota wordt het voornemen aangekondigd om binnen de stedelijke netwerken een samenhangende structuur van binnenstedelijke en buitenstedelijke recreatiegebieden voor de stedelijke bevolking te creëren

“ De landschappelijke en recreatieve kwaliteiten rond steden lopen sterk achter bij de stedelijke ontwikkeling. Er is sprake van een onbalans tussen rood en groen. Daarom is nu een inhaalslag nodig om de toegankelijkheid en bruikbaarheid van het buitengebied rond steden te vergroten. Uitbreiding van het fiets- en wandelpaden netwerk is nodig waartoe soms infrastructurele barrières geslecht moeten worden.

Grootschalige ‘regionale parken’ in een stedelijk netwerk bieden meer mogelijkheden dan nu voor ontspanning, sportbeoefening, recreatie en beleving van aantrekkelijke landschappen en natuur op betrekkelijk korte afstand van waar mensen wonen en werken. Recreatieterreinen, loop- en fietsparcoursen, ruiterspaden, golfbanen en watersportmogelijkheden maken onderdeel uit van het ruimtelijk programma van deze gebieden. Het accent ligt op openbaar toegankelijke natuur, bos en recreatie. Daarnaast wordt geïnvesteerd in landschapsverbetering. Het gaat om ‘vergroening’ van het landschap door de aanleg van landschappelijke beplanting in aansluiting op de verschillende landschapstypen en om maatregelen die de openheid/transparantie van het buitengebied verbeteren (als contrast met de stedelijke gebieden).

Voor verwerving, inrichting en beheer van regionale parken kan gebruik worden gemaakt van het bestaande instrumentarium voor de bufferzones. De aanwezige landbouw krijgt een belangrijker functie als landschapsbeheerder dan nu”

“ De Rijksbufferzones, aangewezen om stadsgewesten te geleiden, vormen steeds meer een onderdeel van de stedelijke netwerken. De waarde van deze gebieden voor de stedeling is de afgelopen decennia aanzienlijk toegenomen door grondverwerving, inrichting en beheer. Vooral de recreatieve en deels toeristische functie zal verdere versterking behoeven. Een verdere ombouw van regionale parken is wenselijk. Het merendeel van de bufferzones valt onder het regime van de groene contouren op grond van de ‘ groene’ waarden, van deze gebieden, die zijn ontstaan als gevolg van de gerealiseerde herinrichting in het kader van landinrichting en bufferzonebeleid. Voor enkele andere bufferzones zal opnieuw moeten worden beoordeeld of het vrijwaren van verstedelijking de komende decennia dient te worden gehandhaafd. Ook in stedelijke netwerken waar geen bufferzones zijn, worden regionale parken ontwikkeld.”

Aldus Hoofdstuk 5 van de Vijfde nota (pkb deel 1)

“ Het Concept Rijksbufferzone, dat gericht was op een scheiding tussen stadsgewesten komt in een ander licht te staan door het toenemend accent op de Deltametropool als een stedelijk netwerk.”

“ De regio wordt gevraagd nieuwe inrichtingsplannen op te stellen, zodat de transformatie naar regionale parken gestalte krijgt. Deze plannen moeten worden gebaseerd op het in deel 3 van de PKB Vijfde Nota te presenteren rijkskader en investeringsprogramma voor de regionale parken. Na integratie van deze plannen in de streekplannen, kan de status van bufferzone komen te vervallen.”
Aldus hoofdstuk 6 van de Vijfde Nota, deel 1.

“ Binnen nationale stedelijke netwerken wordt gestreefd naar het realiseren van regionale parken, waarbij de huidige Rijksbufferzones kunnen worden betrokken. Voor verwerving inrichting en beheer kan het bestaande instrumentarium voor de bufferzone worden gebruikt. Het Rijk stimuleert verdere versterking van recreatieve en toeristische functies en is betrokken bij het formuleren van alternatieve bestemmingen van de Rijksbufferzones. Vanuit het stedelijk gebied moet de groene omgeving beter toegankelijk worden. Ook op dit punt zijn de deelnemers aan het stedelijk netwerk in eerste instantie zelf aan zet en heeft het rijk een stimulerende rol. In deel 3 wordt een verder uitgewerkt kader opgenomen waarin het te hanteren planologisch regime wordt verduidelijkt.”
Aldus hoofdstuk 7 van de PKB Vijfde Nota deel 1.

Met deze formulering zijn we weer terug bij de aanvankelijke beweegredenen van de nota “de Ontwikkeling van het Westen des Lands” de recreatiemogelijkheden voor de stedelingen te behouden. Daarin stond naast de geleding van de stadsgewesten ook de bereikbaarheid van het landelijk gebied voor de recreant centraal. In feite ligt het gedachtengoed van deze Nota uit 1958 ook nog steeds ten grondslag aan de Deltametropool-gedachte uit de Vijfde Nota.

Na Spaarnwoude, Amstelland en Midden-Delfland (Abtswoude/Lickebaert) heeft het ontwikkelen van natuur en het stichten van reservaten steeds meer aandacht gekregen. De recreatie dreigde onderbelicht te geraken.

Met deze beleidswijzigingen wordt niet alleen een inhoudelijke koerswijziging ingezet, maar ook de verantwoordelijkheden komen anders te liggen.

Bijlage 2 (A t/m F) Kaarten van de begrenzingen beleids- categorieën van Rijksbufferzones met een taakstelling in de Randstad (schaal 1 : 25.000)

Met daarin aangegeven:

De begrenzing, de provinciegrenzen en de gemeentegrenzen, de grenzen van de aankoopgebieden.

Gearceerd/gestippeld : de gebiedsdelen voor de beoogde beleidscategorieën, inclusief beheersgebieden

Vol gekleurd: de eigendommen van natuurbeheersorganisaties en kavels met beheersovereenkomsten.

Deze kaarten zijn zowel in geprint formaat als digitaal op CD-ROM aan de opdrachtgever en de leden van de begeleidingscommissie beschikbaar gesteld. Indien derden hiervan kennis willen nemen moeten zij zich wenden tot de het Ministerie van VROM, Rijksplanologische Dienst, Directie Uitvoering en Coördinatie Ruimtelijk beleid, Afdeling Landelijke Gebieden, Rijnstraat 8, IPC 361, Postbus 30940, 2500 GX Den Haag, tel 070- 339 46 31. Fax 070 – 339 13 24.

Deze kaarten zijn tot stand gekomen door integratie van het bestand van de Vector TOP10 van de Topografische Dienst, GIS-bestanden van de grenzen van provincies en gemeenten waarover Alterra de beschikking heeft, en bestanden van de Centrale Directie van de Dienst Landelijke Gebied, Afdeling Innovatie en Kennismanagement te Utrecht van de omgrenzing van de bufferzones, de omgrenzing van de beleidscategorieën daarbinnen en van de aangekochte percelen en beheersovereenkomsten.

Tevens zijn in deze kaarten grafieken weergegeven over de totale omvang van de aankoopgebieden binnen de onderscheiden Rijksbufferzones, de verworven hectares en de ingerichte hectares.

Hiermee is in een oogopslag te zien hoe de stand van zaken in de deelgebieden is en waar de taakstellingen per beleidscategorie liggen, waar de verworven en ingerichte gronden liggen. Tevens zijn de beheersgebieden hieraan toegevoegd en de percelen met afgesloten beheersovereenkomsten. Daarmee wordt een integraal beeld verkregen van de groene situatie in het gebied ten opzichte van de agrarische gronden en de bebouwing in en in de omgeving van de bufferzone.

A : Utrecht - Hilversum

B : Midden-Delfland

C : Oost IJsselmonde

D : Den Haag – Leiden – Zoetermeer

E : Amstelland – Vechtstreek

F : Amsterdam -- Haarlem

Bijlage 2 (G en H) Kaarten van de Rijksbufferzones zonder taakstelling in de Randstad (schaal 1 : 25.000)

G. Amsterdam Purmerend

H. Blaricum-Huizen/Oostermeent

Ook deze kaarten zijn in geprint formaat en digitaal als CD-ROM aan de opdrachtgever en de leden van de begeleidingscommissie beschikbaar gesteld.

Bijlage 2 (I en J) Kaarten van de Rijksbufferzones zonder taakstellingen Limburg (schaal 1 : 25.000)

met daarin aangegeven de ligging van beleidscategorieën, eigendommen van groene gebieden en beheersovereenkomsten.

I : Westelijke Mijnstreek

J : Oostelijke Mijnstreek

Ook deze kaarten zijn in geprint formaat en digitaal als CD-ROM aan de opdrachtgever en de leden van de begeleidingscommissie beschikbaar gesteld.

**Bijlage 3 (A t/m F) Kaarten van de gebiedscategorieën van de
Rijksbufferzones met taakstellingen in de
Randstad (schaal 1 : 50.000)**

met daarin aangegeven de Landinrichtingsprojecten en Strategische Groen Projecten.

A : Utrecht - Hilversum

B : Midden-Delfland

C : Oost IJsselmonde

D : Den Haag – Leiden – Zoetermeer

E : Amstelland - Vechtstreek

F : Amsterdam - Haarlem

Ook deze kaarten zijn in geprint formaat en digitaal als CD-ROM aan de opdrachtgever en de leden van de begeleidingscommissie beschikbaar gesteld.

**Bijlage 3 (G, I, J) Kaarten van gebiedscategorieën in en om
Rijksbufferzones zonder taakstelling (schaal
1 : 50.000)**

Met daarin aangegeven de Landinrichtingsprojecten en Strategische Groen Projecten

G : Amsterdam – Purmerend

I : Westelijke Mijnstreek

J : Oostelijke Mijnstreek

Bijlage 4 (A t/m L) Tabellen per deel-bufferzone (aankoopgebieden) met taakstellingen

Tabellen per deel-bufferzone (aankoopgebieden)

waarin opgenomen:

Totaal oppervlak, taakstelling Convenant 1996, Taakstelling 2001, verworven 2001, ingericht 2001 volgens SGR-enquête, gedifferentieerd over beleidscategorieën, exclusief beheersgebieden, een toelichting bij de specifieke beleidscategorieën, plus de financieringsverdeling over LNV en VROM

Alsmede percentage totale taakstelling per oppervlak van het aankoopgebied, percentage verworven hectares van beoogde taakstelling, percentage ingericht van beoogde taakstelling, percentage resterende taakstelling.

Deze tabellen zijn tot stand gekomen op grond van de officiële documenten bij het Bufferzoneconvenant 1996, de SGR-enquête 2001 van de Dienst Landelijke Gebied / Bureau Beheer Landbouwgronden, overleg met de regionale accountmanagers van de DLG/BBL en een laatste toets op de beoogde taakstelling door de landelijk opererende ambtenaren van VROM en LNV uit de Begeleidingscommissie bij het project. De cursieve getallen zijn schattingen.

- A : Noorderpark**
- B : Noorderpark buiten de taakstelling**
- C : Spaarnwoude**
- D : Houtrak**
- E : Haarlemmermeer/ Schiphol**
- F : Amstelland**
- G : Vechtstreek**
- H : Leidschendam-Haaglanden**
- I : Abtswoude**
- J : Lickebaert**
- K : Gaag**
- L : IJsselmonde-Oost**

NAAM BUFFERZONE		UTRECHT-HILVERSUM A		Oppervlak Aankoopgebied			
NAAM AANKOOPGEBIED		NOORDERPARK 1		7726			
	Convenant96	2001 beoogde	2001	2001 SGRenq	2001		
BELEIDSCATEGORIE	Taakstelling	TAAKSTELLING	VERWORVEN	Ingericht	RESTANT	FINANCIERING VROM	FINANCIERING LNV
	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(%)	(%)
Staatsbos	70	55	52	45	3	66,7	33,3
Recreatiebos/-gebied	70	70	66		4	66,7	33,3
Reservaat	450	450	431	280	19	66,7	33,3
Natuurontwikkeling 1)	155	180	170	2	10	-	100,0
Overig recreatie	4	4	4	-	-	66,7	33,3
Overig bos en landschap 2)		22	21	5	1	66,7	33,3
Bedrijfsvergroting	105				-		
Bedrijfsvergroting (geen verplaatsing)		35	35		-	100,0	-
Bedrijfsvergroting (verplaatsing)		70	66		4	66,7	33,3
Wegen en waterlopen	25	14	14	-	-	66,7	33,3
Landmetersha	60	60	57	-	3	66,7	33,3
Overig	21						
TOTAAL	960	960	916	332	44		
% taakstelling van totaal gebied		12%					
% verworven/ingericht/restant van taakstelling			95%	35%	5%		
TOELICHTING							
1) bestaat uit Bethunepolder (100 ha); Bethunepolder (25 ha); Ecologische Verbindingszones (55 ha).							
1) 100 ha wordt gefinancierd door de waterleidingsmaatschappij Amsterdam (GWA)							
2) 15 ha bos en 7 ha landschapselementen							

NAAM BUFFERZONE		UTRECHT-HILVERSUM B		Oppervlak Aankoopgebied				
NAAM AANKOOPGEBIED		NOORDERPARK 2		7726				
	Convenant 96	2001 beoogde		2001	2001SGRenq	2001		
BELEIDSCATEGORIE	taakstelling	TAAKSTELLING		VERWORVEN	Ingericht	RESTANT	FINANCIERING VROM	FINANCIERING LNV
	(ha)	(ha)		(ha)	(ha)	(ha)	(%)	(%)
Staatsbos	229							
Recreatiebos/-gebied								
Reservaat		229		-	-	229	66,7	33,3
Natuurontwikkeling								
Overig recreatie								
Overig bos en landschap								
Bedrijfsvergroting (geen verplaatsing)								
Bedrijfsvergroting (verplaatsing)								
Wegen en waterlopen								
Landmetersha								
TOTAAL	229	229		-	-	229		
% taakstelling van totaal gebied		3%						
% verworven/ingericht/restant van taakstelling						100%		
TOELICHTING								

NAAM BUFFERZONE		AMSTERDAM-HAARLEM A		Oppervlak Aankoopgebied				
NAAM AANKOOPGEBIED		SPAARNWOUDE		2469				
	Convenant96	2001 beoogde	2001	2001SGRenq	2001			
BELEIDSCATEGORIE	Taakstelling	TAAKSTELLING	VERWORVEN	Ingericht	RESTANT	FINANCIERING VROM	FINANCIERING LNV	
	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(%)	(%)	
Staatsbos								
Recreatiebos/-gebied	2200	2.200	2.147	2.140	53	66,7	33,3	
Reservaat								
Natuurontwikkeling								
Overig recreatie								
Overig bos en landschap								
Bedrijfsvergroting								
Bedrijfsvergroting (geen verplaatsing)								
Bedrijfsvergroting (verplaatsing)								
Wegen en waterlopen								
Landmetersha								
Overig								
TOTAAL	2200	2.200	2.147	2.140	53			
% taakstelling van totaal gebied		89%						
% verworven/ingericht/restant van taakstelling			98%	97%	2%			
TOELICHTING								

NAAM BUFFERZONE		AMSTERDAM-HAARLEM B		Oppervlak Aankoopgebied			
NAAM AANKOOPGEBIED		HOUTRAK		740			
	Convenant96	2001 beoogde	2001	2001SGRenq	2001		
BELEIDSCATEGORIE	Taakstelling	TAAKSTELLING	VERWORVEN	ingericht	RESTANT	FINANCIERING VROM	FINANCIERING LNV
		(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(%)	(%)
Staatsbos	114	114	107	100	7	66,7	33,3
Recreatiebos/-gebied	0						
Reservaat							
Natuurontwikkeling 1)	123	123	102	50	21	66,7	33,3
Overig recreatie	84	84	84	32	-	66,7	33,3
Overig bos en landschap							
Bedrijfsvergroting							
Bedrijfsvergroting (geen verplaatsing)							
Bedrijfsvergroting (verplaatsing)							
Wegen en waterlopen							
Landmetersha							
Overig 1)	68	68	24		44	66,7	33,3
TOTAAL	389	389	317	182	72		
% taakstelling van totaal gebied		53%					
% verworven/ingericht/restant van taakstelling			81%	47%	19%		
TOELICHTING							
1) bestaat uit 97 ha natuurontwikkeling en 26 ha ecologische verbindingzones							
1) betreft de vestiging van een biologisch-dynamisch akkerbouwbedrijf; over de invulling van deze taakstelling is nog geen definitieve beslissing genomen.							

NAAM BUFFERZONE		AMSTERDAM-HAARLEM C		Oppervlak Aankoopgebied		
NAAM AANKOOPGEBIED		HAARLEMMERMEER		4157		
	Convenant 96	2001 beoogde		2001	2001SGRenq	2001
BELEIDSCATEGORIE	Taakstelling	TAAKSTELLING	VERWORVEN	Ingericht	RESTANT	FINANCIERING VROM
	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(%)
Staatsbos	90			90		
Recreatiebos				35,5		
Recreatiebos/-gebied (Zwanenburg)		90	90		-	-
Recreatiebos/-gebied (De Lieden)		100	90		10	100,0
Recreatiebos/-gebied (Mainport en Groen)		120	-		120	100,0
Recreatiebos/-gebied 1)		60	-		60	100,0
Reservaat 2)			32	0		
Natuurontwikkeling						
Overig recreatie						
Overig bos en landschap						
Bedrijfsvergroting (geen verplaatsing)						
Bedrijfsvergroting (verplaatsing)						
Wegen en waterlopen						
Landmetersha						
Overig	280					
TOTAAL	370	370	212	125,5	158	
% taakstelling van totaal gebied		9%				
% verworven/ingericht/restant van taakstelling			57%	34%	43%	
TOELICHTING						
1) Locatie nog vast te stellen						
2) 32 ha reservaat volgens SGR 2001 enquête zonder taakstelling verworven						

NAAM BUFFERZONE		AMSTELLAND-VECHTSTREEK A		Oppervlak Aankoopgebied				
NAAM AANKOOPGEBIED		AMSTELLAND		4960				
	Convenant96	2001 Beoogde	2001	2001 SGRenq	2001			
BELEIDSCATEGORIE	Taakstelling	TAAKSTELLING	VERWORVEN	Ingericht	RESTANT	FINANCIERING VROM	FINANCIERING LNV	
	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(%)	(%)	
Staatsbos	203	203	200	190	3	66,7	33,3	
Recreatiebos/-gebied 1)	609	568	516	436	52	100,0	-	
Reservaat	270	270	221	55	49	66,7	33,3	
Natuurontwikkeling	55	55	43	0	12	-	100,0	
Overig recreatie	45	16	13	0	3	-	100,0	
Overig bos en landschap								
Bedrijfsvergroting	210				0			
Bedrijfsvergroting (geen verplaatsing)		150	150		-	100,0	-	
Bedrijfsvergroting (verplaatsing)		40	25		15	-	100,0	
Wegen en waterlopen		18	14	0	4	-	100,0	
Landmetersha	75	75	59	0	16	66,7	33,3	
Overig	31							
TOTAAL	1498	1.395	1.241	681	154			
% taakstelling van totaal gebied		28%						
% verworven/ingericht/restant van taakstelling			89%	49%	11%			
TOELICHTING								
1) bestaat uit: Wester-Amstel Noord (90 ha); Wester-Amstel-Zuid (10 ha); Elsenhove (27 ha); Korte Dwarsweg (26 ha)								
Duiwendrechtse polder (Over-Amstel, 13 ha); Duiwendrechtse polder (recreatie-erven, 8 ha); Ouderkerkerplas (103 ha);								
Hoge Dijk (143 ha); Gaasperzoom (45 ha); een deel van de 120 ha Diempolder (103 ha).								

NAAM BUFFERZONE		AMSTELLAND-VECHTSTREEK B		Oppervlak Aankoopgebied			
NAAM AANKOOPGEBIED		VECHTSTREEK		5161			
	Convenant96	2001 beoogde	2001	2001 SGRenq	2001		
BELEIDSCATEGORIE	Taakstelling	TAAKSTELLING	VERWORVEN	Ingericht	RESTANT	FINANCIERING VROM	FINANCIERING LNV
	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(%)	(%)
Staatsbos							
Recreatiebos/-gebied 1)	240	240	79	34	161	66,7	33,3
Reservaat (1e fase Naardermeer)	442	442	442	0	-	66,7	33,3
Reservaat (2e fase Naardermeer)		453	312		141	-	100,0
Natuurontwikkeling	320	320	94	0	226	-	100,0
Overig recreatie							
Overig bos en landschap							
Bedrijfsvergroting							
Bedrijfsvergroting (geen verplaatsing)							
Bedrijfsvergroting (verplaatsing)							
Wegen en waterlopen							
Landmetersha	120	120	22	0	98	-	100,0
Overig	453						
TOTAAL	1575	1.575	949	34	626		
% taakstelling van totaal gebied		31%					
% verworven/ingericht/restant van taakstelling			60%	2%	40%		
TOELICHTING							
1) betreft 100 ha Aetsveldsche polder en 140 ha Gemeenschapspolder-Oost							

NAAM BUFFERZONE		DEN HAAG-LEIDEN-ZOETERMEER			Oppervlak Aankoopgebied			
NAAM AANKOOPGEBIED		LEIDSCHENDAM			13206			
	Convenant96	2001 beoogd		2001	2001SGRenq	2001		
BELEIDSCATEGORIE	Taakstelling	TAAKSTELLING	VERWORVEN	ingericht	RESTANT	FINANCIERING VROM	FINANCIERING LNV	
	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(%)	(%)	
Staatsbos 1)	255	170	80	36	90	66,7	33,3	
Recreatiebos/-gebied 2)	30	338	71		267	66,7	33,3	
Reservaat 3)	387	387	72		315	-	100,0	
Natuurontwikkeling 4)		32	30		2	-	100,0	
Overig recreatie								
Overig bos en landschap								
Bedrijfsvergroting	60							
Bedrijfsvergroting (geen verplaatsing)		60	15		45	100,0	-	
Bedrijfsvergroting (verplaatsing)								
Wegen en waterlopen								
Landmetersha	55	53	13		40	66,7	33,3	
Overig	260							
TOTAAL	1047	1.040	281	36	759			
% taakstelling van totaal gebied		8%						
% verworven/ingericht/restant van taakstelling			27%	3%	73%			
TOELICHTING								
1) betreft 120 ha Driemanspolder en 50 ha Leideschendammerhout								
2) betreft 228 ha binnen 300 ha nieuwe taakstelling in SGP-Haaglanden, 85 ha Driemanspolder en 25 ha Leideschendammerhout								
3) betreft 317 ha restanttaakstelling 1e fase reservaat Duivenvoorde-Leidschendam en 70 ha overig reservaat.								
4) onderdeel van de taakstelling van 150 ha natuurontwikkeling in SGP-Haaglanden								
Te overwegen voorstel: taakstelling 419 ha reservaat en natuurontwikkeling herformuleren:								
* 218 ha reservaat (waarvan 45 ha ecologische verbindingzones)								
* 150 ha natuurontwikkeling								
* 27 ha overig recreatie								
* 24 ha overig bos en landschap								
Taakstelling recreatiebos van 338 ha verhogen naar 344 ha								

NAAM BUFFERZONE		MIDDEN-DELFLAND A			Oppervlak Aankoopgebied			
NAAM AANKOOPGEBIED		ABTSWOUDE			2512			
	Convenant96	2001 beoogde		2001	2001SGRenq	2001		
BELEIDSCATEGORIE	Taakstelling	TAAKSTELLING	VERWORVEN	ingericht	RESTANT	FINANCIERING VROM	FINANCIERING LNV	
	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(%)	(%)	
Staatsbos	13							
Recreatiebos/-gebied	1082	1.082	737	265	345	66,7	33,3	
Reservaat	158	154	100		54	66,7	33,3	
Natuurontwikkeling		4	3		1	66,7	33,3	
Overig recreatie	22	22	14		8	66,7	33,3	
Overig bos en landschap								
Bedrijfsvergroting	189							
Bedrijfsvergroting (geen verplaatsing)		170	133		37	100,0	-	
Bedrijfsvergroting (verplaatsing)		19	-		19	66,7	33,3	
Wegen en waterlopen		23	19		4	66,7	33,3	
Landmetersha	50	124	80		44	66,7	33,3	
Overig	85							
TOTAAL	1599	1.598	1.086	265	512			
% taakstelling van totaal gebied		64%						
% verworven/ingericht/restant van taakstelling			68%	17%	32%			
TOELICHTING								

NAAM BUFFERZONE		MIDDEN-DELFLAND B			Oppervlak Aankoopgebied			
NAAM AANKOOPGEBIED		LICHEBAERT			1209			
	Convenant96	2001 Beoogde		2001	2001SGRenq	2001		
BELEIDSCATEGORIE	Taakstelling	TAAKSTELLING	VERWORVEN	ingericht	RESTANT	FINANCIERING VROM	FINANCIERING LNV	
	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(%)	(%)	
Staatsbos	4							
Recreatiebos/-gebied	580	580	580	348	-	66,7	33,3	
Reservaat	110	108	108	100	-	66,7	33,3	
Natuurontwikkeling	0	2	2		-	66,7	33,3	
Overig recreatie								
Overig bos en landschap		4	4		-	66,7	33,3	
Bedrijfsvergroting	25							
Bedrijfsvergroting (geen verplaatsing)		20	20		-	100,0	-	
Bedrijfsvergroting (verplaatsing)		20	20		-	66,7	33,3	
Wegen en waterlopen		5	5		-	66,7	33,3	
Landmetersha	10	10	10		-	66,7	33,3	
Overig	20							
TOTAAL	749	749	749	448	-			
% taakstelling van totaal gebied		62%						
% verworven/ingericht/restant van taakstelling			100%	60%	0%			
TOELICHTING								

NAAM BUFFERZONE		MIDDEN-DELFLAND C			Oppervlak Aankoopgebied			
NAAM AANKOOPGEBIED		GAAG			2983			
	Convenant96	2001 Beoogde		2001	2001SGRenq	2001		
BELEIDSCATEGORIE	Taakstelling	TAAKSTELLING		VERWORVEN	Ingericht	RESTANT	FINANCIERING VROM	FINANCIERING LNV
	(ha)	(ha)		(ha)		(ha)	(%)	(%)
Staatsbos	47							
Recreatiebos/-gebied	20	29		29	29	-	66,7	33,3
Reservaat								
Natuurontwikkeling	16	16		15		1	66,7	33,3
Overig recreatie	43	43		-		43	66,7	33,3
Overig bos en landschap		56		22		34	66,7	33,3
Bedrijfsvergroting	186							
Bedrijfsvergroting (geen verplaatsing)		120		120		-	100,0	-
Bedrijfsvergroting (verplaatsing)		66		59		7	66,7	33,3
Wegen en waterlopen		89		113		24	-	100,0
Landmetersha	85	85		115		30	66,7	33,3
Glastuinbouw		pm		pm		pm	66,7	33,3
Overig	107							
TOTAAL	504	504		473	29	31		
% taakstelling van totaal gebied		17%						
% verworven/ingericht/restant van taakstelling				94%	6%	6%		
TOELICHTING								
Te overwegen valt de 273 ha overig recreatie, bos en landschap, wegen en waterlopen en landmetersha te herverdelen:								
* 22 ha overig bos en landschap								
* 124 ha wegen en waterlopen								
* 126 ha landmetersha								

NAAM BUFFERZONE		IJSSELMONDE-OOST		Oppervlak Aankoopgebied			
NAAM AANKOOPGEBIED		IJSSELMONDE-OOST		2215			
	Convenant96	2001 Beoogde		2001	2001SGRenq	2001	
BELEIDSCATEGORIE	Taakstelling	TAAKSTELLING	VERWORVEN	Ingericht	RESTANT	FINANCIERING VROM	FINANCIERING LNV
	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(%)	(%)
Staatsbos	221	221	98	54	123	66,7	33,3
Recreatiebos/-gebied	228	228	154		74	66,7	33,3
Reservaat							
Natuurontwikkeling							
Overig recreatie							
Overig bos en landschap							
Bedrijfsvergroting	3						
Bedrijfsvergroting (geen verplaatsing)							
Bedrijfsvergroting (verplaatsing)		3	1		2	66,7	33,3
Wegen en waterlopen							
Landmetersha	30	30	13		17	66,7	33,3
Overige							
TOTAAL	482	482	266	54	216		
% taakstelling van totaal gebied		22%					
% verworven/ingericht/restant van taakstelling			55	11	45		
TOELICHTING							

Bijlage 5 Gemeenten in de Rijksbufferzones

Gemeenten in de Rijksbufferzones 2001-08-31

Utrecht –Hilversum :	Hilversum Maartensdijk (De Bilt) Utrecht Maarssen Loosdrecht (puntje Rading)
Midden Delfland	
<i>Abtswoude</i>	Schipluiden Delft Schiedam Vlaardingen
<i>Gaag</i>	Vlaardingen Schipluiden Maasland
<i>Lickebaert</i>	Vlaardingen De Lier (klein stukje Kraaiennest)
Oost IJsselmonde	Ridderkerk Zwijndrecht Hendrik Ido Ambacht (stukje) Heerjansdam Barendrecht (stukje)
Den Haag Leiden Zoetermeer	Zoeterwoude Leidschendam Zoetermeer Voorschoten Wassenaar Den Haag (stukje duin) Leiden Valkenburg Katwijk
Amstelland –Vechtstreek	
<i>Amstelland</i>	Amsterdam Abcoude Ouderamstel Diemen Amstelveen

Vechtstreek

Muiden
Weesp
Loenen
Nederhorst-den Berg
Hilversum
Naarden

Amsterdam – Haarlem

Spaarnwoude

Haarlem
Velsen
Haarlemmerliede en Spaarnwoude
Amsterdam (klein stukje)

Haarlemmermeer-Schiphol

Haarlemmermeer

Amsterdam – Purmerend

Amsterdam
Waterland
Landsmeer
Volendam(Lange weeser)
Wormerland
Oostzaan

Blaricum – Huizen/ Oostermeent Blaricum

Westelijke Mijnstreek

Sittard/geleen
Nuth
Beek
Meerssen
Maastricht

Oostelijke Mijnstreek

Sittard/geleen
Schinnen
Onderbanken
Brunssum
Heerlen

Bijlage 6 Samenstelling Begeleidingscommissie

L. Noordam; Ministerie van Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Directie Uitvoering en Coördinatie Ruimtelijk Beleid, Afd., Landelijke Gebieden, te Den Haag.

M. Meijers; Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Directie Groene Ruimte, te Den Haag

A.J.M. de Schutter; Dienst Landelijke Gebied, Centrale Directie, Accountmanager Grondzaken, te Utrecht

mw. J.A. Mooibroek; Directie Landbouw Natuurbeheer en Visserij Zuidwest, Beleidsmedewerker, te Dordrecht

Bijlage 7   Lijst van geïnterviewde en geraadpleegde personen

Naast de leden van de Begeleidingscommissie werden gesprekken gevoerd met:

- Ministerie van VROM, Inspectie Ruimtelijke Ordening voor Noord Holland, Zuid Holland, Utrecht en Flevopolders te Haarlem: R.Pepe
- Ministerie van VROM, Inspectie Ruimtelijke Ordening voor Zeeland, Noord Brabant en Limburg te Eindhoven: P. Boel
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Directie Noordwest te Diemen: L.W. Walgemoed
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Directie Zuidwest te Dordrecht: R.J. Brouwer
- Provincie Noord Holland, Afd. Landelijke Gebied te Haarlem: H. Kweekman
- Provincie Utrecht, Dienst Ruimte en Groen te Utrecht: H. Manschot en J. Hollestelle.
- Provincie Zuid Holland, Bureau Landschap te Den Haag: A. van der Meulen en W. de Kleyn.
- Provincie Limburg, Afd. Groen, te Maastricht: L. Romans
- Dienst Landelijk Gebied, provincie Noord Holland/Flevoland, Accountmanagement te Haarlem: J.G. van Beek en mw. J. Gerritsen
- Dienst Landelijk Gebied, Provincie Utrecht, Accountmanagement te Utrecht: B. Lammers en W. Schuur
- Dienst Landelijk Gebied, Provincie Zuid Holland/Regio West, Accountmanagement te Voorburg: A.P. Bouma
- Een steekproef van gemeenten in de verschillende bufferzones in de randstad i.v.m. doorwerking in bestemmingsplannen.

Valkenburg ZH (Hr.E. Boetekees)
Zwanenburg (Hr. Aldershoven)
Ouderamstel(Hr. Cornelissen)
Leidschendam (Hr. van Eijck)
Schipfluiden (Hr. Koster)
Maartensdijk (Hr. F.Lith)

Den Haag-Leiden-Zoetermeer
Spaarnwoude
Amstelland
Den Haag-Leiden-Zoetermeer
Midden-Delfland
Utrecht-Hilversum

Wassenaar (Hr.N.Noord)
Haarlemmermeer(Hr. Hogendam)
Landsmeer (Hr Mulder)
Monnikendam (Hr.H. Ooievaar)
Zwijndrecht (Hr.A.Sijp)
Blaricum (mw.A.Kelderhuis)

Den Haag-Leiden-Zoetermeer
Haarlemmermeer
Purmerend-Amsterdam
Purmerend-Amsterdam
IJsselmonde-Oost
Blaricum- Huizen/Oostermeent